Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1015 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 25 ՄԱՅԻՍ 1887 — (Ն. Տ.) 6 ՅՈՒՆԻՍ 1887 — 14 ՐԱՄԱԶԱՆ 1304

20 ՓԱՐԱ (ՃՇՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԱՌԱՒՕՏԱՅԻՆ ԳԻՐ ՄԸ ԵՒ ԵՏԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ԱՌԱՔԵԼ, ՄՈՒՏՔԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՌԱՔՈՒԹԻՒՆ ՕՐԱԳՐԻ

Վալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ՃՇՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Հասցեաւ	Տարեկան	դահեկան արժէք	160
» »	Վեցամսեայ	» »	80
» »	Չորամսեայ	» »	40
Գաւառաց »	եւ արտասահման		
	Թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց հասցեաւ եւ արտասահման			
	Թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	Ֆրանկ	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Գրաւոր գրկանամ լրագրոց Ճանաչ. ծախքը Տէրութեան վրայ է։ Թղթատարութեան գրկանամ դանակ կամ գրութիւն եւ Ընարեր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeny Deirmen Han Constantinople

Կ. ՊՕԼԻՍ, 25 ՄԱՅԻՍ, 1887

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՐԱԿԷՈՂԵԱՆ ԿՏՍԿ ԹԷ ՆՈՒԷՐ

Խառն ժողովը շաբթուս մէջ վերջնական որոշում մը պիտի տայ այս խնդրոյ վրայ։ Վարչութեան պատուիրակներուն և Գարակէօղեան Մեծ. Տիգրան էֆէնտիի միջեւ տեղի ունեցած բանակցութիւնը այնպիսի որոշ ելք մը առած են, որ Վարչութեան կը մնայ վճռական որոշմամբ վերջ տալ խնդրոյն։ Մերթ ընդ մերթ տեղեկութիւններ հրատարակեցինք գործին՝ այլ և այլ երեւոյթներուն վրայ, բայց յիշողութեան համար կրնանք կրկնել թէ, Տիգրան էֆէնտի, առանց բնաւ ընդունելու թէ կոակ մը գոյութիւն ունեցած լլնի, ինքնայօժար կը խոստանայ, երբեւ նուէր մը իւր կողմէ, և ի յիշատակ իւր հանգուցեալ մօր, դպրոց մը չինել Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ կից գետնոյն վրայ, որ հիմակ հասարակային կառապանաց համար ախոռ մ'է։ Տիգրան էֆէնտի, իբր պայման, կը պահանջէ որ այս խնդրոյ վերաբերեալ գրութիւններն որք կան Պատրիարքարանի դիւանատան մէջ՝ եւս տրուին երեն, և ազգային իշխանութիւնը վերջացած նկատէ գործը։ Տիգրան էֆ. չընդունիր կոակի մը գոյութիւնն, յիշեցնելով թէ, Ա. իւր հանգուցեալ եղբօր կարապետ էֆէնտիի ժառանգորդք՝ երբոնց օրինական ներկայացուցչաց միջոցաւ կը մերժեն բացարձակապէս ամէն պարտականութիւն որ բխեալ կենթադրուի կարապետ էֆէնտիի արտայայտած մտադրութենէն։ Բ. Տիգրան էֆ.ի միւս հարազատը, որք յառաջագոյն լսեցած էին մանակնի առաջադրեալ վարձարանին չինութեան, անցեալ տարի հաւաքական գրութեամբ մը ազատ հրատարակած են դիրքեանս այդ խոստումէ, և կը պնդեն իրենց մերժման վրայ։ Գ. Տիգրան էֆ.ի հանգուցեալ մայրը, թէեւ նոյնպէս ի կենդանութեան իւրում փափաքած էր մասնակցիլ շինութեան գործին, սակայն իւր այս փափաքը չէ գործադրած ինչ ինչ պատճառներով, և ո՛չ իսկ այդ իմաստով կոակ թողած է։ Անոնք որ կենդանի են, ամէն վարկեան ազատութիւն ունին եւ առնելու իրենց խոստումներ, և այս պարագայի մէջ կը գտնուին Տիգրան էֆէնտիի միւս հարազատը։ Կոակը վաւերական է յետ մահու միայն։ Բայց կարապետ էֆէնտիի ժառանգորդք անչափահաս լլնելով, անոնց խնամակալը չընդունիր կոակի գոյութիւնն, որ ապաքէն օրինական չէր առած։ Հանգուցեալ Սուլթան Տիկինն եւս թէեւ փափաքաւ էր մասնակցիլ կարապետ էֆէնտիի մտադրութեան, բայց այդ մտադրութիւն գործադրուած չլլնելով, մասնակցութիւնն եւս չի կրնար պահանջուիլ։ Ահա՛ այս իրողութեանց վրայ յենլով, Տիգրան էֆ. կրսէ թէ Ազգը կոակի անուամբ ոչինչ կրնայ պահանջել։ Բայց ինք կ'ուզէ նուէր մը նել Ազգին, և կը փափաքի որ, կոակի դադարեալ վերջնապէս հրաժարելով, ազգային իշխանութիւնն հաճի նուէրը նկատել իբրեւ նուէր միայն, և այնպէս ընդունի։

Տիգրան էֆ. այս տեսութիւններն և այս առաջարկները պարունակող նամակ մը մարտ 26 թուով ուղղած էր առ Մեծ. Յովհաննէս էֆ. Կիւմիւշեան, որ երբեմն իրաւարքի պաշտօն կատարած է այս խնդրոյ մէջ, և խնդրած էր ի նմանէ Ազգ. Վարչութեան հաղորդել զանոնք։ Տիգրան էֆ. նամակին կցած էր յատակաձեւն վարձարանին զոր կը փափաքի կառուցանել։

Խառն ժողովն, ընդունելով նամակն և յատակաձեւը, կը պատասխանէր թէ, Գարակէօղեան Տիգրան էֆէնտիի առաջարկը նկատելով իբր գործադրութիւն այն խոստմանց զորս Ազգ. կեդր. Վարչութիւնն ընդունած էր իբր կոակ, ընդունելի դատեց զայն իւր յարակից պայմաններով, որոշելով միանգամայն որ կառուցանելի վարժարանին մէջ ի մասնաւորի վաճառականական դասախօսութիւն մ'ալ հաստատուի, քանի որ Ազգին սոյն կարօտութիւնը գոհացնելու պիտի ծառայէր յառաջագոյն հիմնելի վարժարանն, և չնորհաւորելով զՏիգրան էֆ. որ միայակ կը սանձնէր նոյն խոստմանց գործադրութիւնը, ցանկալով օժտել Ազգը կրթական հաստատութեամբ մը։ Խառն ժողովը կը ծանուցանէր նաեւ թէ Վսեմ. Յ. Նուրեան էֆ. և Սենեքերիմ Մանուկեան էֆ. պատուիրակ կարգուած են՝ կառուցանելի վարժարանին մասնաժամութեանց վերայ բանակցելու Տիգրան էֆ.ի հետ։

Այս պաշտօնագիր Կիւմիւշեան էֆ.ի միջոցաւ կը հաղորդուի առ Տիգրան էֆ., որ ապրիլ 25ին երկոքին մը կը պատասխանէ, և դիտել տալով հանդերձ իւր և Ազգ. Վարչութեան միջեւ տիրող տեսութեանց հիմնական տարբերութիւնն իւր առաջարկին բնութեան վրայ, պատրաստակամութիւն կը յայտնէ դեռեւս վարչական պատուիրակաց կողմէ իւր յատակաձեւոյ նկատմամբ արտայայտելի խորհուրդներն։

Անկէ ի վեր, Վարչութեան պատուիրակներուն և Տիգրան էֆ.ի միջեւ բանակցութիւնք տեղի ունեցան, Վսեմ. Նուրեան էֆ. և Սենեքերիմ էֆ. մայիս 19 թուով տեղեկագիր մը մատուցին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Վսեմ. Նուրեան էֆ. իւր կողմէ դրաւոր առաջարկ մը կընէ Խառն ժողովոյ առաջիկայ նստին՝ խնդիրը վերջնապէս որոշելու։ Ն. Վսեմութիւն կը յիշեցնէ թէ, «Թէեւ սոյն գործին վերաբերեալ և Պատրիարքարանի մէջ գտնուած թղթոց քննութիւնն օրենչիկոյց դրէն մէջ համարում ունցաց Ազգն ուներ է նեն գրաւորապէս քարտերէն կոակ մը, բայց Խառն ժողովը Գարակէօղեան Տիգրան էֆ.ի հետ վերջին ցանգամ տեղի ունեցած բանակցութեան միջոցին յարմար դատեց՝ աւելի հեռին չմղելով այդ իրաւական կէտին քննութիւնը՝ հրահանգ տալ իւր պատուիրակաց՝ գործնականապէս խնդիրը լուծելու աշխատիլ։»

Հիմակ որ ձեռք բերուած է այդ չանից արդիւնքն և Վարչութեան վերջնական որոշումէն կախում ունի առաջադրեալ չէնքին կառուցումը, ժամանակն եկած է որ միանգամ ընդ միշտ որոշուի թէ այս գործի կարգադրութեան մէջ ինչ կուտայ Ազգն և ինչ կըստանայ փոխարէն։ Այսպիսի որոշում մը կարելւոր է այնու պատճառաւ մանաւանդ թէ Տիգրան էֆ. պայման կը դնէ որ վարժարանին չինութենէն անմիջապէս յետոյ իրեն վերադարձուին այս նկատմամբ Պարիսաբարբարանի Դիւանատան մէջ ցարդ խնամով պահուած պաշտօնագրերն։ Արդ, Վսեմ. Նուրեան էֆ. բնապէս չուզեր որ «համոզելէ յետոյ զԴարակէօղեան էֆ. այսպիսի կարգադրութիւն մ'ընելու Ազգ. Վարչութեան հետ, և իբրեւ անոր արդիւնք Ազգը նոր և փառաւոր դպրոցով մը օժտելէ յետոյ, քննադատութիւններ լլնին էջ ի՞նչ էր ինքնաբերաբար Ազգը կը զրկուի 20-30 հազար ոսկւոյ արժէքով կոակ մը վայելելէ»։

Եւ իրաւ, մեր հաստատ կարծիքն է թէ, եթէ կոակ կայ, Ազգ. Վարչութիւնն, առանց ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ ելնելու, չի կրնար անտարբեր մնալ, կամ քիչով չառնալ, և պէտք է անմիջապէս գործի սկսի, դատախազ կանգնելով ըստ պետական և ազգային օրինաց, որք զինք առանդապահ և գործադրիչ կը ճանչին ազգային կոակներուն։ Ընդհանուր Ազգին համար ամենամեծ կարեւորութիւն ունի ամենայն երկիւղածութեամբ և ազգասիրութեամբ պաշտպանել ազգային կոակներն, և նախանձախնդիր լլնել անոնց ճշդիւ և անթերի գործադրման։ Վարչութիւնն, որ քանիցս օրէնդիրոյց կարծիքն առած է այս խնդրոյ վրայ, եթէ համոզուած է թէ Գարակէօղեան կոակ մը կայ իրօք, պարտի չդիմանիլ ո՛չ մի իրաւախոհութեան, և օրինական միջոցներուն դիմել կոակին ճշդիւ գործադրման համար։

Իսկ եթէ չկայ կոակ մը գոյատեւելիս ընդդիմանալ. եթէ, ինչպէս Գարակէօղեան գերդաստանի կենդանի անդամը ոմանք իրենց նուէրներն յետս կոչելով ամէն պարտաւորութենէ ազատած են օրինապէս, հանգուցեալ Սուլթան Տիկինն և նորա հանգուցեալ որդի կարապետ էֆէնտի եւս չեն թողած կոակ որ ժառանգորդաց համար պարտաւորիչ լլնի օրինապէս, Վարչութիւնը պարտի ճշդել ա՛յս կէտն եւս, և յարմար Տիգրան էֆ.ի նուէրը պարտի նկատուիլ պարզապէս իրեւ նուէր, բարեպաշտ զանկի մը նըւէրն ի յիշատակ իւր մօր, և պէտք է գնահատուի այնպէս, ընդունելութեամբ Տիգրան էֆ.ի դրած պայմանին։

Եթէ, խնդիրն այս կամ այն կերպիւ վերջնապէս որոշելու համար, հարկ լինի երկարատեւ սիրալ ըմբռնումներու կամ ժողովրդային թիւրիմացութեանց ընդդիմակալել, Խառն ժողովը պէտք չէ խորշի. զի մոռնգ կայ թէ, սուտերի մը եռուէն երթալով, Ազգը կրնայ կորուսանել իրականութիւնը։ Խնդրոյն վրայ ամէն կարելի լուսաբանութիւններն այժմ իւր առջեւ դրուած տեսնելով, Խառն ժողովը բաղութիւն պէտք է ունենայ խնդիրը վճռապէս որոշելու այս կամ այն իմաստով, այլ միշտ աչքի առջեւ ունենալով Ազգին օգուտն իւր ամենն գործնական և ամենէն ստոյգ ձեւով։ Զայս ահա՛ կը պահանջէ հանրային կարծիքը Խառն ժողովոյ առաջիկայ նիստէն։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ. — ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ. — ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱ. — ԱՏԱՆԱ-ՄԷՐՍԻՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Օսմ. նոր Փոխառութիւնն և Ատանա-Մէրսինի երկաթուղւոյն Ընկերութեան ու Հանրային Պարտուց Վարչութեան միջեւ ծագած խնդիրն օրուան շահեկան խնդրոց կարգին մէջ են։

Մեր տեղեկութիւնք չեն հաստատեր Լ. Հեբբերի ուրբաթ աւուր դիտողութիւնը թէ 3½ միլիոնի նոր փոխառութեան խորհուրդը դժուարութեան բախած լլնի։ Կը յիշուի թէ Ղալաթիոյ սեղանաւորական հաստատութեանց 10 միլիոն ոսկւոյ չափ հին առնելիքը կարգադրուելով, Բէյոէրէ կոչուած արժեթղթերն հանուած էին, որոց համար Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն իւր տարեկան հասոյթէ նախապէս կը վճարէ 580,000 ոսկւոյ գումարն, և այս պատճառաւ Ա.-Մ.-ի անունը տրուած է Օսմ. Պանքային և այլ սեղանաւորական հաստատութեանց հին առնելիքները ներկայացնող այս արժեթղթոց։ Կը յիշուի թէ անցեալ տարի եւս Օսմ. Պանքային ուրիշ կարգ մը պահանջումներն յարգարեցան՝ եօթն միլիոն ոսկիէն չորս միլիոնի զեղչուելով, և այս առթիւ Տէրութիւնը նոր փոխառութիւն մ'ընելով, 6 ու կէս միլիոնի արժեթուղթք եւս սահմանեցան։ Արդ, փոխառութեան նոր ծրագրոյն հիմն է՝ այս 6 ու կէս միլիոն արժեթղթոց քանակութիւնն հասցնել 10 միլիոնի, և այս նոր պարտքի ապահովութիւն տալ Մաքսատան հասոյթներն. օրավհետեւ անցեալ տարի որոշուած 6 ու կէս միլիոն ոսկւոյ պարտքին ապահովութիւն տրուած էին մաքսային հասոյթք։ Այս ծրագիրը նոյն իսկ կայս. կառավարութեան կողմէ առաջարկուած լլնելով, այն կողմէ դժուարութեան չի կրնար բախիլ։ Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն ալ, տեսնելով թէ առանց բնաւ իւր հասութէն դպչելու՝ Տէրութեան ծառայութիւն մը մատուցանելու միջոց կ'ունենայ, յանձնառու եղած է պատուիրակ մը կարգել, որ Մաքսատան Վարչութեան կողմէ սոյն 10 միլիոնի պարտուց տոկոսին և գլխավճարին համար հատուցանելի դուամարները դանձէ յապահովութիւն եւրոպացի արժեւորաց, որոց ձեռքը պիտի անցնին անուրանալի օսմ. նոր փոխառութեան թուղթերն։ Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն այս մասին ա՛յնչափ պատրաստութիւն ցուցուց, որ մինչեւ իսկ առաջարկեց 3 ու կէսի տեղ 5 ու կէս միլիոն ոսկւոյ փոխառութիւն մը կարգադրել. բայց Վսեմ. Զիւհտի փաշա յանձն չառաւ, յիշեցնելով թէ մարային հասոյթք 3 ու կէս միլիոն միայն կրնան ապահովել։

Այս պայմանաց մէջ, նոր փոխառութեան յաջողումն ապահովեալ կը թուի, եթէ անակնկալ արգելք մը չծագի վերջին ժամուն։

Իսկ Հանրային Պարտուց Վարչութեան և Ատանա-Մէրսինի երկաթուղւոյ Ընկերութեան վէճն, որ լուծում գտնելէ հեռի է, իւր օրինական հանգամանաց պատճառաւ աւելի հետաքրքրաշարժ վիճակ մ'ունի։

Կը յիշուի թէ սոյն երկաթուղւոյ Ընկերութիւնն 3,300 ոսկւոյ դրաշմառուքք չվճարած լլնելուն պատճառաւ, որոնք բառապարտին (13,200 ոսկի) Հանրային Պարտուց Վարչութեան վճարել դատապարտուած էր, և թէ Վճռաբեկ Ատեանն հաստատած էր զայս վճիռ։ Պետական Խորհուրդը ջրնչեց Վճռաբեկ Ատենին վճիռն, այսու դատապարտելով Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն Երկաթուղւոյ Ընկերութեան եւս տալ 13,200 ոսկին։ Պետական Խորհրդոյ որոշումը Մեծ-Եպարքոսական պաշտօնագրով հաղորդուեցաւ Ելմտական Նախարարութեան և Հանրային Պարտուց Վարչութեան ի դիտաւորութիւն, բայց բանի մը ամիսէ ի վեր չէ գործադրուած տակաւին, այնպէս որ անգլիական Ընկերութիւնն հարկ դատած է ի Լոնտոն դիմումմ'ընել Վսեմ. Ռիւսէմ փաշային, որ Ընկերութեան նպաստաւոր պատասխան մը տուած է, ինչպէս անցեալ օր մեր ներքին Լրոց մէջ տեսան ընթերցողք։

Արդ, Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը դեռ ևս կը մերժէ Պետական Խորհրդոյ ձեռնհասութիւնն խրեկանել Վճռաբեկ Ատենին վճիռը։ Վճռաբեկ Ատեանը կը պնդէ թէ ինք օրինաց սահմանին մէջ էր հաստատելով Երկաթուղւոյ Ընկերութեան դէմ տրուած վճիռն։ Թ՝ող Պետական Խորհուրդը փոխէ այս օրէնքներ, եւ յարմարեցնէ մի եւ նոյն խնդիրը տարբեր կրնան վճռուիլ յապագայն։ Բայց կէս-ցող օրինաց համաձայն, Ատանա-Մէրսինի Երկաթուղւոյն Ընկերութիւնը պարտէր դրաշմառուքք վճարել։ Քանի որ Տէրութեան երկու բարձրագոյն Ատեանք, Վճռաբեկ Ատեանն և Պետական Խորհուրդն, այսպէս վէճի մէջ են, Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը ընապէս կ'ապաւինի Վճռաբեկ Ատենի վճռոյն օրէնական զօրութեան լրի դատական խնդրոյ մը մէջ։

Այժմ, կ'երեւի թէ Պետական Խորհուրդն երեք անդամ եւ Վճռաբեկ Ատեանն երեք անդամ նշանակուելով, վեց անդամէ իրաւարար յանձնաժողով մը կազմուած է ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Արիֆի փաշայի, նախագահ Պետական Խորհրդոյ, երկուց Ատենից միջև անհամաձայնութեան բարձման համար։ Այս յանձնաժողով եթէ Վճռաբեկ Ատենին իրաւունք տայ, Ընկերութիւնն այլ եւս բան չպիտի կրնայ պահանջել, և Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն եւս չպիտի տայ 13,200 ոսկին։ Իսկ եթէ յանձնաժողովը Պետական Խորհրդոյն իրաւունք տայ, Վճռաբեկ Ատենն եւս առած պիտի լլնի իւր վճիռ, և յայնժամ Կառավարութեան եւ Հանրային Պարտուց Վարչութեան միջեւ խնդիր պիտի ծագի։

Այս պարագայի մէջ, Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն հաստատող կանոնագիրը կը տրամադրէ թէ Կառավարութեան կողմէ եւ յիշեալ Վարչութեան կողմէ մէկ մէկ իրաւարար պէտք է անուանին, վճռի նիւթ եղած խնդիրը լուծելու համար։ Եթէ երկրին իրաւարարք չհամաձայնին, միաձայնութեամբ պէտք է անուանեն գերագոյն իրաւարար մը, որոյ վճիռը վերջնական և անվերաբերելի պիտի լլնի։

Ինչպէս կ'երեւի, խնդիրը դեռ շատ չուր կը վերցնէ։ Դայս Կառավարութիւնն օրինաւորութենէ չի դիպիր, եւ քանի որ այս ձեւակերպութիւնը օրինաւոր նախատեսեալ են, ի հարկէ պիտի գործադրուին։ Մինչեւ այն ատեն, անդ. Ընկերութիւնն եւս չպիտի կրնայ առնուլ 13,200 ոսկին, զոր վճարած էր՝ երկաթուղւոյն դրաման ենթարկուելու վտանգին առջեւ։ Ամէն պարագայի մէջ, շահեկան է դիտել թէ այս դատական խնդրոյ մէջ Պետական Խորհուրդը թէ Վճռաբեկ Ատենն յաղթական պիտի ելնէ, և մինչեւ իսկ եթէ Պետական Խորհուրդն յաղթական ելնէ, իրաւարարներուն վճիռն ի վերջոյ որ կողմանն պիտի յարի, կայ կասկածութեան թէ Հանրային Պարտուց Վարչութեան։

Ինչպէս մեր շաբաթ աւուր Տեսութեամբ կը զգացնէինք՝ անգլիական և ռուսական արժեթղթոց վերջին անկումը վերադարձի է սիրտնեան խնդրոյն։ Կամ լաւ ևս կեդր. Ասիոյ խնդրոյն Շաբաթի օրը տեղեկագրոյ առնուած չէն, ծանուցանել թէ Թաշի իւր ուրախի աւուր երկրորդ տարադրութեամբ յուզիչ լուր մը առած է, իբրեւ թէ անգլօ-ռուս յանձնախումբն, համաձայնութիւն անխարելի դառնալով, դադրեցուցեր է բանակցութիւնքն։ Ամրոսանաի մէջ խառնութիւնքը ծագեր են, Ամատ-Բան Հան անուանեալ է, եւ Պուսխա հրամանատար է իւր զօրաց դէմ Ամրոսանաի ելեր է։ Համա այսպիսի հեռագիր մը չտարածուեց մեր օրն ի՛նչ՝ մի այսպէս Մնաց որ, անգլօ-ռուս յանձնախմբին դանակցութեանց պատարագմ նոր լուր չէ։ Նոր լուր մը եթէ կայ, Լոնտոնի երեկի թղթով հեռագրուածն է, զոր ընթերցողք պիտի գտնեն մեր այս աւուր հեռագրաց մէջ, և որուն հանգամանքն՝ թէ Աֆղանստանի, այլ Թուրքաստանի մէջ, ի Թաշքէնտ, բնիկներուն և Ռուսաց միջեւ ծանր կռիւներ ծագեր են։

ԹԵՐԹՕՆԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԿԻՆՆ ՀՈԳԵԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏՈՎ

(Շար. շաբաթ աւուր թուոյն)

Մենք կնոջ վրայ խօսեցանք ընդհանուր առմամբ եւ իւր ամենայն նշանակութեամբ. եւ ի բաց թողլով ու յարգանք, մեծարանք եւ գովասանքս ողջունելով պատուաւոր եւ պերճաշուք բացատութիւններն, ճշմարտութիւն մը յայտնած կը լլնինք իբր սկզբունք ընդունելով թէ կինն իւր գերազանցապէս ջղային կազմութեան բերմամբ յաճախ իւր կենցաղավարութեան մէջ աւելի տպաւորութենոյ եւ զգացողութեանց ազդեցութեան ներքեւ կ'առաջնորդուի քան ուղիղ բանաւորութենէ։

Ցոյց տանք այժմ գործնական եւ գրականական հետեւութիւններն այն նկատողութեանց զորս ըրինք կնոջ ջղային եւ անդիրեն կազմութեան եւ հոգեկան կազմաւորութեան նկատմամբ։

Ընդհանրապէս, ըսինք, կինն արիւն չունի, ուրեմն կազդուրենք զինքը, զօրաւոր եւ այլազան անունդ մը տանք իրեն։ Չը գործենք դա մը բժշկոյ տալն օրը նման պարագաներու մէջ կ'արդիլեն պատուիրեն, ընդ եզեն, ազգանն առարկելով թէ կինն արիւն չունենալով մի միայն միս պէտք է ուտէ։ տալ է։ մի միայն կենդանական անունդ մը յարիւրութիւն կուտայ, ախորժակը կը բառնայ եւ առաջադրեալ նպատակին բոլորովին հակառակը կ'արտադրէ։ Ինքդեան հիմ պէտք է միայն, ձուկը եւ հաւկիթը լինի։ բայց միանգամայն ընդհանրապէս եւ պտուղը ախորժակը կը սրեն, բերանը, ստամոքսն եւ ամբողջ կազմութիւնը կը զովացնեն։

Ինդեան հետ միանգամայն հոկենք առողջապահութեան, և առողջապահութիւնն ամբողջ կենցաղը կը բովանդակէ։ Ազատյարոյց զարթուն պատուիրեն, առաւօտեան զով եւ կենսատու օդին շնչառութիւնը մարմինը կը կազդուրէ, առաջին ճաշն մը հանրոր ախորժակը կը բանայ, եւ ներքին գործողութիւնները կը գիւրացնէ, մինչդեռ գիշերուան թանձր, տաք եւ ապականալ մթնոլորտին մէջ ընդ երկար յանկողնի մնալն կը մեղմէ զանձն, զլուխն եւ թոքերն արիւն կը համախմբէ եւ տամոքսն ու աղիքներն ընդարմացման եւ տարութեան մէջ թողլով բերանն անհամ եւ ազատա կը լլնի, ախորժակը կը պակնի եւ երբեմն վատագոյր եւ յանառ ախորժութիւն մը յառաջ կուգայ։ Կիներ կան որ սովորաբար մինչեւ կէս օրէն մէկ եւ երկու ժամ առաջ յանկողնի կը կենան։ այս կիներն ընդհանրապէս փատառոր, դժգոյն, տկար եւ միշտ հիւանդոտ են։ երկու անգամ կը ճաշեն, իրենց հորդումն անկանոն մնալով ոչ աշխոյժ ոչ կորով ունին։ իրենց մարմնն անգունացեալ, հոլոգոյն եւ մագաղաթի նման է, ջղաստամէտ, նիհար, վատ կամ չատ գէր են, բայց այս գիրութիւնը տարաբերման նշան մ'է, ճարպալից այտուցմը, գործարանաց թանձրացումմ'է որ որչափ անշնորհ նոյնչափ նեղիչ է քաղաքացիին։ Կարդելու, կը դանդաղ եւ կանխակաս ծերութեան մը երեւոյթն ու ձեւերն կուտայ գեռատի կանանց։ Հարկ է որ ամենայն կանայք առանց բացառութեան սկզբամբ եւ իւր կանոն կենաց՝ ամառն ամենն օր կէս օրէն վեց ժամ առաջ ելնեն անկողնէ, իսկ ձմեռը կէս օրէն հինգ ժամ առաջ, այսինքն երեքուկան ժամ եօթնին։ այս փրկաբար սովորութեամբ՝ կրթով, դպրնի բարութիւն, բոլոր բնաբանական գործողութեանց աշխատութիւն եւ կանոնաւորութիւն պիտի ունենան եւ միանգամայն երիտասարդութեան եւ առողջութեան բոլոր հրապոյրներն ու սարդելիներն պիտի պահպանեն։ բայց կանոնս ելնելու համար կանուխ ալ պառկելու է։ դիշերն ցորեկ ընելն առողջապահիկ կանոնաց բոլորովին հակառակ է եւ հետեւաբար արեան նուազութեան զատճառ։ արդ արեան նուազութեան եւ իւր ցաւալի հետեւանաց դէմ մարտնչելու համար առողջապահութեան ողջամիտ պայմաններուն մէջ մնալ է, եւ անքնութիւնն գիշերուան ժամը տասն կամ տասն մէկին (եւրոպական) անցնելու չէ, եւ ի քուն մտնելու է երբ բնութիւնն իսկ ի նոյն կը հրաւիրէ զմեզ այն ժամերուն մէջ յորում երկրիս թաւալմամբ արեգական ճառագայթից կենսատու ազդեցութենէն կը զրկէ զմեզ։ Կիներ կան որ օդէն կը վախնան։ օրուան մեծ մասը նախ անկողնի մէջ, եւ յետոյ կէս լուսաւոր եւ կէս հովանաւոր սենեակներու մէջ կ'անցնեն, ուր օթոցներու թանձրութեան մէջէն կիսանուազ կը թափանցէ լոյսն։ Ինչպէս այս սեռակ սովորութիւններով վերոյիշեալ կանայք անարիւն չը լլնին։ Այս նկատմամբ նաեւ կատարեալ բարեփոխութիւն հարի է. օդը կատարեալ մնուղ մ'է կ'ըսէին հիներն եւ արիւնը մաքուր եւ ըստ բաւականի տարածուած օդոյ շնչառութեամբ կը նորոգէ։

Հարկ չը կայ խօսելու շատ նեղ հագուստներու ընդհանուր առողջութեան վրայ ունեցած ցաւալի հետեւանաց, մասնաւորապէս զրահեայ կոչուած զգեստներու վրայ։ Այս տեսակ հագուստները կուրծքը կը սեղմեն, շնչառական մկանաց ազատ գործողութիւնը կ'արգելուն եւ մակարդավանը նեղելով լեարդը կը ճնշեն, ստամոքսին զարգացումը կ'արգիլեն եւ շնչառութեան ու մարսողութեան մեծ եւ տաղնապարգ պաշտօնները կը խախտեն. պէտք է գէթ այդ գոտիներն աւելի լայն, նուազ կարծր եւ նուազ խիտ գործածել։

Բայց սակայն արիւնը բուժելու համար, աղքատ արեան կայլակներն աւելցնելու համար առողջապահութիւնը բաւական չէ, պէտք է կազդուրիչ կոչուած դեղերն աւելցնել։ Երկաթն իւր զանազան ձեւերով՝ ճաշերու ժամանակ առնելու է, ինչպէս նաեւ գարիին որ հակառակ հասարակութեան ծուռ դաղափարին բժշկական չափերով օգտակար դեղ մ'է։ Երկաթն ու գարիին հանգիպ են և սքանչելագործ կը լլնան զօրացուցիչ եւ կազդուրիչ արդիւնք մը յառաջ բերելու համար։ Այս դեղերուն կցելու է քինինայի զանազան պատրաստութիւններն եւ ճաշերու ժամանակ դիներն հետ միասին մարդոյական, կազդուրիչ եւ երկաթախառն հանքային ջուրերն գործածելու է բժշկին խորհրդով։ Այս առողջապահական եւ դեղական զանազան միջոցներուն ամբողջութիւնն արեան պակասութիւնը դարմանելով փրկարար ազդեցութիւն կ'ունենայ ջղային ախտաժէտ վիճակին վրայ։ Արիւնային դրութիւնն աւելի առատ եւ աւելի ճոխ դառնալով ջղային գրգռութեան խատրումներն պիտի ուղղէ։ եւ երկու դրութեանց մէջ հաւասարակշռութիւնք գոյանալով ջղային անկարգութիւնք կը նուազին եւ երթալով կ'անհետանան։

Այս անկարգութիւնք ինչ որ լլնին, արգանդաբերդ ական, ջղաձգական, շնչառական (հազ, տենդ, ջղային շնչապառութիւն), մարսողական (արգանդաբաղց, փոխուտն, ստամոքս ջղոյսաց, ստամոքսի կծկումն, եւն) օգտակարապէս կը դարմանուին ջրդարմանութեան զանազան կիրառութեամբ եւ միջոցներով, մարմնամարզ, (massage) ջոր կամ զօրացուցիչ զանազան նիւթերով չմմամբ, ծովու բաղնիքներով, ազային բաղնիքներով եւ ծծմբական բաղնիքներով։ Օգտակար են նաեւ հեռիտաս կամ ձիով արշաւք, առաւօտեան շրջագայութիւնք, մարմնամարզ եւ միանգամ զորութիւնն զարգացնող գործօն եւ զգաստ կեանք։ Այս զանազան միջոցներուն խոնարհութեամբ, համարձակութեամբ եւ յարատեւութեամբ միանգամայն կամ փոփոխակի կիրառութեամբն կնոջ յոգի, փափուկ, անարիւն եւ ջղային հիւանդութիւնն կը բարելաւի։ Այս բարւոք փոխութեան գործն ո եւ է հիւանդութեան վիճակ չը կեցած ժամանակն իսկ բժշկին վրայ իւր պարտք կը ծանրանայ, որովհետեւ այսչափ թերագիտաց, խեղճ եւ չուտա կազմութիւն մը որպէսզի վտանգներու չենթարկուի. բոլորովին կազմ եւ պատրաստ դեղատն մը չէ՞ աւելորդ կազմուածի, խոյսի, թոքախտի, տաժանելի յղութեանց, վիժմանց, դժուարին ծնունդներու եւ դիեցնելու անկարողութեան, եւ կանխահաս մահուան սահմանելու հիւանդոտ, հէր եւ տեղեր արարածներ աշխարհ բերելու համար։

Մեծ պարտաւանց արժանի է ուրեմն այն ծնողաց կամ ամուսնոց անհոգութիւնն եւ կոբութիւնն որք պատրուակ բռնելով թէ իրենց տան, տան եւ հին, տան եւ ութ, քան, երեսուն տարեկան աղջիկներ կամ կանայք տենդ չունին եւ հիւանդ չեն, հոգ չեն ըներ բնաւ անոնց նիհարութեան, տեղեր եւ անարիւն կազմութեան, դժգունութեան, եւ փոխանակ զանոնք դարմանի ենթարկելու աւելի կը պարտադնեն զայնս ամենայն մասամբ ջղատիչ, վատնդաւոր եւ վատառողջ աշխարհային կենցաղ մը վարել տալով անոնց։ Եւ եթէ ծնողաց եւ ամուսնոց կոբութիւնն պարսաւելի է, որչափ աւելի խիստ պարսաւանաց արժանի են այն բժիշկներն որ ագիտութեամբ, անհոգութեամբ կամ վատութեամբ կը վախնան այդ տեսակ ծնողաց կամ ամուսնոց հակառակել, կրոյ կը պահեն զանոնք եւ բաւական քաջութիւն եւ անձնուիրութիւն չունին որ վտանգն իմացնեն, եւ այդպիսեաց աղջիկները կամ կիները զգուշացի՛ ելլելէ արդելուն։

ԲՅԻՇԿՆ
(Մանչելը Լոնտ.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

27ՐԴ. ՏԱՐԵԴԱՐՁ

ԱԶԳ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԷԿԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Ազգ. Սահմանադրութեան 27րդ Տարեդարձը մեծ ոգեւորութեամբ և փառաւոր հանդիսիւ տօնուեցաւ Երէկ ի Ներկայութեան հազարաւոր ազգայնոց որք մայրաքաղաքիս ամէն կողմերէն գունդ-գունդ դիմած էին հանդիսավայրն որ շքեղապէս զարդարուած էր կամարներով, դրօշակներով և գաւիններով։ Պարտիզն ճակատը, Վեհ. Սուլթանի կենդանագրոյն դէմ առդէմ, ոսկեղէն տառերով գրուած էր «Կեցցէ Ազգ. Սահմանադրութիւն»։

Ամեն. Խրիմեան հայրիկ առաւօտուն պատարագ մատոյց Ս. Փրկչի մատրան մէջ։ Յաւարտ եկեղեցական պաշտամանց, Պատարագիչ Սրբազանն՝ ղեկուցաւորեալ և դպրաց առաջնորդութեամբ՝ դնաց եկեղեցւոյ հրապարակն անպաշտպան աղջկանց պատսպարանին դրան առջեւ և հոն, գոհաբանական մաղթանքներ ուղղեց Վեհ. Սուլթանին կենաց և ազգային բարերարաց յիշատակին։

Ապա սկսաւ ճաշն որոշեալ ժամուն։ Ամեն. Ս. Պատրիարք հայրն՝ ընկերակցութեամբ Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի եւ եպիսկոպոսաց ու վարդապետաց, որբանոցի պարտէզը մտնելով նախադահեց սեղանին։ Ճաշի միջոցին Որբանոցի աշակերտք ընդմիջաբար կերգէին Պ. Թոնիի նուագածուցաց խումբին ընկերակցութեամբ։ Առաջին սեղանին ներկայից մէջ կը նշմարուէր Հայ հոգեւոր եկեղեցականներէն Հայր Սերովբէ վարդապետ Տէրվիշեան։ Առաջին բաժակն առաջարկեց Ս. Պատրիարք հայրը՝ Վեհ. Սուլթանին կենաց։ ապա Մէլիքեան Մկրտիչ էֆ.՝ Ս. Պատրիարք Հօր կենաց, Ե. Դուրգէն էֆ.՝ Սահմանադրութեան հիմնադրաց յիշատակին եւ Խրիմեան Սրբազան՝ Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան անդամոց կենաց։ Բոլոր այս բաժակներն ընդունուեցան ջերմագին ծափահարութեամբ։ Որբանոցի սանուց կողմէ եւս պատանի մը երախտագիտական ուղերձ մը կարդաց։ Առաջին սեղանն աւարտելու մօտ էր երբ հասաւ Թիզանու ընկերութեան շոգենաւն որ հանդիսավայր հանեց իբր հինգ հարիւր երկսեռ ազգայիններ։ Յետոյ տրուեցան ուրիշ երկու սեղաններ որոց վրայ բանախօսութիւններ ըրին Ռ. Պէրպէրեան, Ա. Փանոսեան էֆէնտիք և այլք եւ զանազան բաժակներ առաջարկեցին։

Ժամը 6ին հանդիսավայրը մտաւ Ս. Պատրիարք Հայրն, եկեղեցական դասուն ընկերակցութեամբ և դնաց բազմիլ պարտէզին մէջ պատրաստուած դալարազարդ բազմոցի մը վրայ։ Անդ կը գտնուէին Ազգ. Ժողովոյ Առնտապետ Մեծ. Մէրէնտազլի Յարութիւն էֆէնտի, Բաղաքական Ժողովոյ դերատեղապետ Վսեմ. Դ. Նորատունկեան էֆէնտի, Կրօնական և Բաղաքական Ժողովոց անդամք, Երեսփոխանք և խուռն բազմութիւն ազգայնոց որք դրաւած էին ընդարձակ պարտիզին ամեն կողմը։ Քիչ յետոյ, Ս. Պատրիարք Հայրն ոտքի ելնելով սրտագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն օսմանեան մեծապոյծ Տէրութեան և Օգոստափառ Սուլթանին։ Ապա խօսք առնելով Վսեմ. Դ. Նորատունկեան էֆէնտի, ի դիմաց Վարչութեան, հակիրճ բանախօսութիւն մ՝արտասանեց, որոյ ամփոփումն է հետեւեալը.

Ս. Պատրիարք Հայրն հրամայեց ինձ մի քանի խօսք ուղղել Ձեզ ի դիմաց վարչութեան. Հանդիսակա՛ցք.

Սահմանադրութեան կանոնաց եւ տրամադրութեանց վերաբերմամբ ի նպաստ կամ հակառակն տալի ունեցած ամեն կարգի քննադատութիւնք ծանօթ են Ձեզ արդէն. առանց կրկնելու զայնս յիշենք միայն թէ իրաւանց եւ զարգացման փոխադարձ կիրառութեան կէտ նպատակն է լինել բարի մարդ, պատուաւոր քաղաքացի, եւ հաւատարիմ հպատակ։

Մեր բարեգութ եւ Օգոստափառ ինքնակալին շնորհած այդ օրէնքով՝ 1860 էն ի վեր եկեղեցւոյ եւ Ազգին բարեպաշտական հաստատութիւնները մատակարարուեցան հետզհետէ աւելի կանոնաւորութեամբ եւ ուղիղ միջոցներով։ Եւ եթէ փորձառութեամբ հաստատուած է որ Սահմանադրութիւնը ունի ինչ ինչ կէտեր որք են արգելութեան եւ բարեփոխման կարօտ, եւ զոյս նկատողութեան առած ենք ուշադրութեամբ, պէտք է յաւելցնել սակայն թէ չ՝կայ օրէնք մը որ կատարեալ ըլլայ, ցորչափ մարդիկ կը գտնուին իրենց մէջ, այլ օրինակութիւնն և կարգապահութիւն են որ կ՝արտադրեն գլխաւորաբար արդիւնք։ և Վարչութիւնը զայս կը պահանջէ ձեզմէ և կը յուսայ տեսնել ձեր մէջ ամեն առթիւ։

Ժամը 7½ին միջոցները հանդիսավայրն հասան Ռումսոդացի քանի մը հարիւր ազգայինք, նուագածուաց խմբի մ՝առաջնորդութեամբ, որ ամեն տարուան նման եկած էին անձամբ մասնակցելու Սահմանադրութեան հանդիսին։

Իսկ Նիկոմիդիոյ ազգայինք պատգամաւորութիւն չունէին այս տարի, վասն զի որոշած են այսուհետեւ Նիկոմիդիոյ մէջ կատարել սոյն հանդէսը, որպէս զի բոլոր ժողովուրդը մասնակցի։

Երեկոյեան դէմ Մկրտիչ էֆէնտի Ֆրէնկեան, առաջնորդութեամբ Արժ. Տաճատ վարդապետի, սկսաւ հանդանակութիւն մ՝ընել հանդիսականաց մէջ և արդիւնքն եղաւ իբր 700 ղրշ։

Հանդէսը վերջացաւ ամենայն բարեկարգութեամբ, շնորհիւ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան և Կարգադիր Մասնախմբի աջալուրջ հոգածութեանց, և հանդիսականք, ժամ 10էն սկսեալ, հեռդհետէ մեկնեցան բաղդատաւորութեան մը ներքեւ։ Ընդհանուր հասոյթն 200 ոսկւոյ մօտ կը հաշուի։

* *

Երէկուան հանդիսին առթիւ, Բաղաքական Ժողովոյ դեր-Առնտապետ Վսեմ. Դ. Նորատունկեան էֆէնտի՝ քանի պաշտօնական անձանց ընկերակցութեամբ՝ պահ մը այցելեց Ազգ. Հիւանդանոցը և մանրամասնաբար աչքէ անցունելով բոլոր յարկերը, Հիւանդանոցի վերաշինութեան ծրագրոյն նպատակաւորութեամբ գաղափարաց փոխանակութիւն մ՝ունեցաւ Ազգ. Ժողովոյ Առնտապետ էֆէնտիին և Հոգաբարձութեան անդամոց ոմանց հետ։

ԿՏԱԿԱՅԻՆ ՆՈՐ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Կ՝ինամանք թէ Տատեան գերդաստանն Ազգին կը Նուիրէ «600 ոսկւոյ արժողութեամբ գեղին մը Մաքրի – գիւղ, պայմանաւ որ վարժարան մը կառուցուի անոր վրայ», և թէ տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյն կողմէ այս օրերս սոյն մտօք զեկուցում մ՝եղած է առ Պատրիարքարան։

Եթէ մեր յիշողութիւնը չի խաբեր զմեզ, հանգուցեալ բարեյիշատակ Տատեան Յովհաննէս պէյի կատած գումարը 800-1,000 օսմ. ոսկւոյ մօտ գումար մ՝է, որ ծանրածանօթ Եուսուֆաքիի պահանջին մէջ կը գտնուի և որ այս անգամ գանձուած է կայսերական գանձատունէն։ Հետեւաբար կարժէ որ վաւերական աղբիւրէ բացատրուի հրապարակաւ թէ ի՞նչպէս եղեր է որ Յովհաննէս Պէյի կտակն, որ Ազգայնոյի եկեղեցւոյն համար էր, Մաքրի գիւղ փոխադրուեր է։ ի՞նչպէս եղեր է նաեւ որ բարեյիշատակ ազգասէրին կտակած գրամն հոգի փոխուեր է, և ի վերջոյ, ի՞նչպէս եղեր է որ այս ամեն բաներ տեղի ունեցեր են առանց բնաւ տեղեկութեան Պատրիարքարանի։ Վսեմ. Յովհաննէս Պէյի կտակին ո՛և է կերպիւ երեւան ելնելն անշուշտ բերկրաւէտ է։ Բայց փափաքելի էր որ այսպիսի բարերարութիւն մը բացատրուէր ըստ արժանւոյն իւր ամեն պարագայներով, որպէս զի բարերարին կտակն ամենայն գիտակցութեամբ և իւր բուն արժանեօք գնահատուի Ազգին կողմէ։

Եգիպտոսի առաջնորդ Իզմիրլեան Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոս այս առաւօտ Ազգերանդրիայէ մայրաքաղաքս ժամանեց Խտիվիւէի շոգենաւով։

Ն. Գերապատուութիւն, որ օգտիմութեան համար եկած է բժշկաց խորհրդով, Իւսկիւտար երթալով Մանուկեան Սիմոն էֆէնտիի տունն իջեւանեցաւ։

Քարբերդէ կը գրեն մեզ մայիս 12 թուականաւ.

Յարութիւն վարդապետ Առաքելեան Մալաթիայէն ընդ հակոդութեամբ հոս բերուելով ձմրան սկիզբները, կը մնայ ցարդ Տէմիրճեան տունն իբրև հիւր։ Ցիշեալ վարդապետը, շահախնդրութեան նպատակաւ, Մալաթիայի հայու մը բերնով կը մատնուի տեղւոյն կառավարութեան իբր վնասակար անձն տէրութեան և ազգին շահերուն։ Աբդորատղին Վան նշանակուած լինելով՝ Խտարէի անդամակիցներէն Տէմիրճեան Մ. Յարութիւն էֆէնտի Վսեմ. կուսակալէն քանի մ՝ամիս պայմանաժամ խնդրեց և ստացաւ, ամբաստանելոյն անձնական տկարութեանը պատճառաւ ձմրան մէջ ճամբորդելու անկարելիութիւնը ցոյց տալով։

Ժողովուրդն համակրեցաւ Արժ. Յարութիւն վարդապետի հոգեշահ և շինարար քարոզներուն, և հանդարտով մը առ կեդր. Վարչութիւն բաղձանք յայտնեց զի նա քարոզչի պաշտօնով Քարբերդ մնայ առժամանակ մի, որպիսւոյ մը արդէն Ժողովուրդը միշտ պէտք ունենալով՝ պատճառ չունենար այլ եւս օտարոտի քարոզներ երթալ լսել օտար եկեղեցիներ։

Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ կալուածոց Հոգաբարձութիւնն կ՝ազդարարէ արդոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է 100 ին 5 տոկոսով տակ ընդունել ի դործածութիւն իւր նոր կառուցանելիք չէնքերուն։

Ուստի ամեն անոնք որ կը փափաքին իւրեանց պատրաստ դրամն ապահով կերպիւ շահագործել, կը հրաւիրուին դիմել ամեն առաւօտ մինչ ժամ 2 ըստ թրքայ հոգաբարձութեանս դրասենեակն որ ի Բերայ։

Ի դիմաց Բերայի Ս. Երրորդութեան Եկեղեցւոյ կալուածոց Հոգաբարձութեան

Ատենապետ — Ատենադպիր

Գ. ԿԻՄԻՐՃԻԵՐՏԱՆ — ԱՆՏՈՆ Կ. ՀԱՃԵԱՆ

22 մայիս 1887

Բերայ — Թ. 864

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՇԵՆՈՒԹԻՒՆՔ

Պորտուրի Նախնական դատարանի ընդհ. դատախազի օգնական Թադէոս էֆէնտի նոյն պաշտօնով Ա.յրը փոխադրեցաւ և նմա յաջողեց Ա.յրնի Նախնական դատարանի ընդհ. դատախազի օգնական Հիբիդ պէյ։

Եօզկատի Նախնական դատարանի ընդհ. դատախազի օգնական Վ.էյսի էֆէնտի նոյն պաշտօնով Կեսարիա փոխադրեցաւ և նմա յաջողեց Կեսարիոյ Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական Տերվիշ էֆէնտի։

— —

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Լոնտոնի օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Մորէլ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դեսպանատան առաջին քարտուղար Համիտ պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Մուսթաֆա Նէբիլ պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սելանիկի Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսին և չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սելանիկի Ֆրանսական փոխ-հիւպատոսին։

Իմդիազ պատուանշանի արծաթ շքադրամը տրուեցաւ Ծովային գնդապետ Սիւլէյման պէյի և Ծովային Նախարարութեան դծագրութեանց դիւանի անօրէն Արիֆ պէյի։

— —

ԱԼԻ ՆԻԶԱՄԻ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանի թիկնապահ Ալի Նիզամի փաշա, ընկերակցութեամբ կայս. պալատական քարտուղարներէն Բեազիմ պէյի, շաբաթ օրը Լոնտոն ուղեւորեցաւ Վառնայի շոգենաւով։

Ն. Վսեմութիւն, ինչպէս յայտնի է, ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին ներկայ պիտի գտնուի Անգլիոյ Թագուհւոյն յոբելեանի հանդիսին։

— —

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի Իսլամ եւ Քրիստոնեայ պատգամաւորք շաբաթ օրը և երեկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Ըստ Լէվ-Օշ (Սպիտակ Լեռ) լրագրոյն, որ կը հրատարակուի ի Կրէտէ, Հանեայի ռուսական հիւպատոս Պ. Նեակէր պաշտօնապէս յայտարարեր է բրիստոնեայ Պատգամաւորութեան՝ թէ ի Կ. Պոլիս, ռուսական դեսպանատան հովանաւորութեան ներքեւ պիտի գրուի։ Սպասել դիտել կուտայ թէ, եթէ այս յայտարարութիւն ճիշդ ալ է, աւելորդ է, քանի որ Կրէտէի վերաբերող միջազգային դաշնագիրք մեծ Տէրութեանց հաւաքական երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուին։

— —

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐԵՐ

Մեծ Տէրութեանց միջեւ բանակցութիւնք սկսած են սա հիման վրայ. խնամակալութեան յաջորդ կարգել տեղական-իշխան մը, առաջարկուած կամ ընդունուած Ռուսիոյ կողմէ, որ վարէ կառավարութեան գործերն ի Պուլկարիա, մինչեւ որ իրաց կանոնաւոր վիճակ մը հաստատուի։ Այդ տեղական-իշխանը խառն կառավարութիւն մը պիտի կազմէ որ Մեծ Սոպրանիյէի ընտրութիւնները կատարել պիտի տայ։ Այս ծրագիր մատուցուեր է Բ. Դրան եւ կը կարծուի թէ Տէրութիւնք հաւանին այսմ, հակառակ այլ եւ այլ կողմերէ երեւցած ընդդիմութեանց։

— —

ՀՆԶՈՅ ՎԻՃԱՆ Ի ՓՈՔՐ-ԱՍԻԱ

Թուրքիոյ այլ և այլ գաւառներէն առնուած թղթակցութիւնք տխուր դոյներով կը նկարագրեն տեղւոյն երկրագործական վիճակը։ Փոքր-Ասիոյ գրեթէ բոլոր հունձքերն անցեալ տարուընէ նուազ պիտի լինին և այս պատճառաւ արմտեաց գներն աւելնալու վրայ են։ Օրինակի համար Ուշագի գաւառակին մէջ (Այդընի նահանգ) ցորենի թիւն 25-30 զրուշ է և գարին 16-17 մինչեւ իսկ 18 զրուշ։ Ծխախոտի մշակութիւնն եւս գոհացուցիչ վիճակ մը չունի կ՝ըսուի։ Լ՝էքարել այս բանը կը վերագրէ նախ կլիմային որ այնքան նպաստաւոր չէ եղած ծխախոտին եւ երկրորդ՝ այն ստոր գներուն զորս Բեժին կը վճարէ մշակողաց։ Այս վերջինք տեսնելով որ իրենց համար անօգուտ է այլ եւս չարունակել ծխախոտի մշակութիւնը, կը նախընտրեն ուրիշ մշակութեամբ զբաղիլ և կամ գաղթել։ Հետեւաբար, ձեռնհաս անձանց գնահատման նայելով, ծխախոտի մշակութիւնն՝ Այա Սուլուքէ մինչեւ Սոֆիա՝ հաղիւ թէ նախորդ տարւոյ մէկ ութերորդն պիտի հասնի։

Հակառակ ձեռք առնուած միջոցներուն, մարախը բազմանալով հետզհետէ, երկրագործաց թշուառութիւնը կ՝աւելցնեն եղեր։ Վերջին օրերս ձէլաթէն ի Պայանդրը և ի թիւրք տարածուող դաշտերն ծածկելով, դալարիք չեն թողած բնաւ։

Մէնէմէնի դաշտին մէջ ևս երկրագործական վիճակն յոյժ տխուր է և ծանրանալ կ՝սպառնայ։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Ա.ԵՒԵՐՔԱԿԱՆ ԼՐԱՏՒՆ քաղուած)

Հնձոց նկատմամբ առնուած լուրերն յոյժ հակասական են. գաւառաց ոմանց երկրագործական վիճակը գոհացուցիչ է, ուրիշ տեղեր դառնապէս կը գանգատին երաշտութենէ. այս վերջնոց մէջ առաջին տեղը կը բռնեն Ատանա, Սուրիա եւ Ռումելի։ Ներածեալ ապրանաց վրայ մանր առեւտուրը չատ եղան շաբթուս մէջ. թէ՛ ի Բերա եւ թէ՛ Պոլսոյ շուկան գնողք բազմաթիւ էին։ Ներածեալ ապրանաց վրայ մեծաքանակ գնումներ չեղան ընդհակառակը. գնողք յոյժ սակաւաթիւ էին եւ գաւառներէն ստացուած յանձնարարութիւնք սահմանափակ։ Աղիւրի եւ ցորենի գները բռնուած են մշտատեւ երաշտութեան պատճառաւ։ Հունձքերն հաստատուն գներ ունին։ Արտածեալ միւս նիւթոց վրայ գրեթէ բնաւ գործ չեղաւ. կապերտի և ճէհրիի վաճառմունք ու ափիոնի գնոց վրայ բարձրացում մը յիշատակութեան արժանի միակ դէպքերն են։

—Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականաց Մենեակը պատրաստելու վրայ է իւր տեղեկագիրն՝ հանդերձ պէտք եղած պաշտօնագրովք՝ որք պիտի մատուցուին Բ. Դրան եւ Պառն հիրշի միջեւ առկախ խնդրոյն քննութեան համար կարգեալ իրաւաբարաց յանձնաժողովոյն։

—Իրմիրէն կը գրեն թէ կուսակալը իւր վերջին պտոյտի միջոցին պէտք եղած տնօրինութիւններն ըրեր է որպէս զի գաւառին տասանորդի տրոց յառաջիկայ տարւոյ վարձակալութիւնը դիւղերու վրայ կատարուի, ինչպէս կը տրամադրէ նոր կանոնագիրը։

—Քարտիի պաշտօնական լրագրոյն մէջ կը կարդանք վիճակագրութեան դիւանի մէկ պաշտօնական աղդը որ կը յայտնէ թէ, ըստ որում անցեալ տարի Դարդանէլի մօտ Պաք կոչուած տաբեկան տօնավաճառին գնացող անձինք թէդբերէ չէին ստացած, այսուհետեւ մէկ գաւառակէ ուրիշ մը ճանապարդող անձինք պարտին թէդբերէ առնուլ եւ թէ՛ հակառակ պարագային մէջ տուգանաց պիտի դատապարտուին։

ՍոնՕրինակ տնօրինութեան մը հետեւանքը ոչ այլ ինչ կը լինի բայց եթէ տօնավաճառները բոլորովին ամայութեան մատնել, ի վնաս երկրագործութեան և վաճառականութեան։ Թէդբերէներու ձեւակերպութեանց յարուցած դժուարութիւններուն վրայ քանիցս խօսած լինելով, այս առթիւ ձեռնհաս իշխանութեանց ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք վերստին։

—Դամասկոսէն կը գրեն թէ տեղւոյն առեւտրական Մենեակը՝ գաւառին մէջ հիւսուածագործութիւնը քաջալերելու և օտար արտադրութեանց հետ մրցելու կարող վիճակի մը հասցուելու նպատակաւ, Լիոնի գործարաններէն փորձառու վարպետ մը բերել տուեր և այս վերջնոյն մէկ տեղակալը վրայ, որոշեր է Լիոնէն բերել տալ կատարելագործեալ հիւսուածոց համար պէտք եղած գործիքները։ Մուսուլէն ևս կը գրեն թէ կառաց չնութիւնն, որ ցարդ իբր անհնարին կը նկատուէր անդ, զգալի յառաջդիմութիւններ ըրեր է և քաղաքին արուեստագործներէն ոմանք որք պարզապէս նորդութիւններ ընելով սկսած էին, կը յաջողին այժմ բոլորովին նոր կառքեր պատրաստել և ասոնք ևս, իրենց կարգին, պէտք եղած գործիքները նոր ստանալու յանձնարարած են։

Միւս կողմէ, Սելանիկէն լուր կուգան մեզ, թէ ճարտարարուեստք յոյժ դանդաղ կ՝ընթանան անդ։ Թէպէտ յիշեալ գաւառին մէջ կապերտներ, անձեռոցներ, պռոշներ և համանման ուրիշ պաստառներ կը շինուին, բայց ո՛չ այնքան փայլուն կերպիւ։ Հետեւաբար Առեւտրական նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք որպէս զի յանձնարարէ Սելանիկի առեւտրական Մենեակն՝ աւելի փոյթ տանիլ ճարտարարուեստից և անոնց զարգացման համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուլ։

— —

ԲԱՍՂԷՕՐԵԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

Շնչախտի դարմանման համար բասդէօրեան դրութիւնը զոր Տր. Զօէրօս փաշա ուսումնասիրած էր ի Փարիզ, յետ երկար փորձերու և պատրաստութեանց առաջին անգամ՝ գործադրուեցաւ 14ամեայ տղու մը վրայ զոր կատսած շուն մը խածած էր ի Ֆրնտրդը։ Կայս. բժշկական վարժարանին կից փայտեայ շէնքին մէջ, որ էլէնէի յատկացուած է, Զօէրօս փաշա կը կատարէ իւր փորձեր որոց հանանշուն կարեւորութիւնն յայտնի է։ Շէնքին մէկ մասն առժամապէս այս գործին յատկացուած է, մինչեւ որ ներքին գործոց Նախարարութիւնն, ըստ խնդրանաց Զօէրոս փաշայի, հաւանի նոր դրութեան պիտոյից յատուկ շէնք մը կառուցանել։

Փափաքելի էր որ բասդէօռեան փրկարար դրութիւնը ո՛չ միայն ի Կ. Պոլիս, այլ Թուրքիոյ բազմամարդ գլխաւոր գաւառներն ալ տարածելու համար միջոցներ ձեռք առնուէին։

Թուրքօ-սերպիական երկաթուղեաց միացման գծերու պայմանագիրը շաբաթի օրն ստորագրուեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ սերպական դեսպանին կողմէ։

—Լիգաֆի վարչական ժողովոյ անդամ Սիւլէյման Ֆայիզ պէյ, որ Ատանայի տասանորդական տրոց վարձակալութեան տրուելու գործին պիտի հսկէ, շաբաթ օրն իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Քաղաքապետութիւնն որոշած է գրաւի տակ առնուլ այն անձանց կալուածներն որք իրենց կալուածատուրքէ ունեցած պարտքը չեն վճարեր, և այս կերպով գանձել այս պահանջները։ Այս գործութեանց համար երկու հազար ղրշ. ամսաթոշակաւ Քաղաքապետութեան առժամեայ փաստաբան կարգուած է Թէվֆիկ պէյ։

—Ատանայի Խարէլի ժողովն յետ խորհրդակցութեան պէտք եղած միջոցները ձեռք առեր է որպէսզի աղքատ մշակողաց սերմ և նոցա անասնոց պէտք եղած խոտը, յարդն և այլք բաշխուին։

—Պ. Օպարէ, որ երկաթուղեաց միացման գծերու ընկերութեան դերնախագահն է, շաբաթ օրը Սելանիկ ուղեւորեցաւ որպէս զի աւարտած գծերը պաշտօնապէս յանձնէ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ ղրկուած մասնախմբին։

Պ. Օպարէ յաւարտ իւր պաշտօնին մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

—Գերմանական դեսպան Պ. տը Բատովիձ անցեալ չորեքշաբթի օր Թընթանոդաքսի պաշտօնատունն երթալով Բարձր. Ալի Սայիպ փաշայի յանձնեց Գերմանիոյ Կայսեր կողմէ Ն. Բարձրութեան նուիրեալ Կոչիր Արծաթ պատուանշանի առաջին աստիճանը։

Ալի Սայիպ փաշա՝ ընկերակցութեամբ թնդանօթարանի թարգման Թուսմիկ էֆէնտիի՝ երեկ գերմանական դեսպանատունը գնաց ի փոխադարձ այցելութիւն եւ խնդրեց դեսպանէն որ իւր շնորհակալութիւններն յայտնէ Գերմանիոյ Կայսեր։

—Թէհրանի օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Նէպլի պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Սրբ. Հ. Տ. Ուլրֆ Նախընթաց օր Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Կ՝ըսուի թէ Տրապիզոնի վերաբերեալ ատենի ընդհանուր դատախազանուանած է Հասան Դաֆնին էֆէնտի և տեղւոյն Նախնական դատարանի ընդհ. դատախազ՝ Հիւսնի էֆէնտի։

—Սելանիկէն հետեւեալ դէպքը կը հաղորդեն։

Ազբիլ ամսոյ սկիզբը աւազակապետ Տալիպ Տէմ ցորեկ ժամանակ Քօչէլ գիւղը մտաւ, Օպրիտայի մօտ և ջաղացպանի մը որդին առեւանդելով լեռը տարաւ ու 150 ոսկի փրկանք կը պահանջէ։ Ապրիլ 5 ին, աւազակապետ Պելիալ Պալանճա՝ Հարպիսօ կոչուած տեղն երթալով, կիրճ Թօքէի տունը կը մտնէ, տղան կառնու փողոց կը հանէ և հրապարակին մէջտեղ կը մորթէ գոչելով «Այսպէս պիտի կորնչին ամեն անոնք որք չհնազանդին Պէլիալ Պալանճայի հրամանաց։»— Պէլիալ այդ երիտասարդն սպաննեց այն պատճառաւ որ չէր վճարած իրմէ պահանջուած 80 ոսկւոյ փրկանքը, սակայն նորա մայրն յետոյ հօրմէն երկնչելով, 30 ոսկի ղրկեց անոր։ Ըստ վկայութեան Քրուխովոյէ հասնող ուղեւորաց, Պէլիալ՝ ապրիլ 11 ին վաթսուն աւազակաց գլուխ անցած՝ տասնութ հոգի բռներ է մէկ ժամ հեռու Քրուխովոյէ որ Մանաստիրի 7 ժամ հեռաւորութիւն ունի։ Աւազակապետը 4000 ոսկի փրկանք կը պահանջէ այդ գերիներուն համար, որք ամենքն ալ Քրուխովոյեն են։

—Տիկին Ալէքօ բաչա շաբաթ օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս, իւր ամուսնոյն քով երթալու համար ի Պուքրէշ։

—Օսմ. կառավարութեան կողմէ յանգլիա յանձնարարեալ երկու ծովամարդիկը շոգենաւը ճամբայ հանուած են և մօտ օրէն կ՝Պոլիս կը հասնին։

—Մոնթէօռ կ՝ըսնայ թէ վերջին օրերս Հաղոսի մէջ երեք խլամբ քրիստոնեայ աղջիկ մը առեւանգած լինելով, այս պատճառաւ բաւական յուզում ծագեր է։ Կղզւոյն Մեարտալիան հեռագրաւ Ֆէնէրի Պատրիարքարանն դիմեր է, անոր միջամտութիւնը խնդրելով որպէս զի աղջիկն իւր ծընողաց յանձնուի։

—Կորնթոսի պարանոցի պեղումը կատարող Թիւր զրաւարի կինն Աթէնքէն մայրաքաղաքս եկած է իւր որդւոյն ընկերակցութեամբ և Բերա Անգլիական պանդոկն իջեւանած։

—Հեռագրական եւ Թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ նամակատուներ բացուած են ի Կէրքուսիա և Բէզիայէզ (Կարնոյ նահանգին մէջ) որք ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ են Երզնկայի հետ։ Միևնոյն ժամանակ կը ծանուցուի թէ երեք նամակատուներ բացուեր են Նէքքարտիմի և Կոտիլի դաւառակաց կեդրոնները (Սեւանիկի նահանգ) և յՕբար, Քոնիձայի գաւառակին մէջ։

—Անցեալ շաբթու 12 աւազակաց խումբ մը Պալքաններու մօտ, Բէկէրլիս կոչուած տեղը քանի մը վաճառականաց վրայ յարձակեր են որք Մանաստիրէն Օիրիտա կ՝երթային և անոնց բոլոր ինչքը կողոպտելէ և Սատրգ աղա անուն մէկն որ փորձած էր ընդդիմութիւն ընել սպաննելէ յետոյ խոյս տուեր են դէպի Կալիչքա։

—Երէկ թուրքէ դարձեալ խօսելով մայրաքաղաքիս ապահովագրական ընկերութեանց վրայ, կ՝ըսէ թէ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը պարտի քննել այդ ընկերութեանց դրամագլուխներն, եւ ցարդ կատարած գործառնութիւնքը, թէ նոքա երկրին շահուց և օրինաց համաձայն են թէ ոչ, և թէ այդ ընկերութիւնք արժանի՞ են վստահութեան։

Թուրք թերթը միանգամայն կ՝առաջարկէ որ այս առթիւ կանոնագիր մը պատրաստուի։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Սուրիոյ Նախորդ Տէֆթէտրտար Ալի Ռիզա էֆէնտի։

—Գոնեայի շրջակայից մէջ անցեալները բաւական անձրեւ տեղացեր է։

—Իրաւագիտական վարժարանի այս տարուան ուսումնաւարտից վկայականք պատրաստուած լինելով պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ այս վերջինք պարտին երեքշաբթի և շաբաթ օրերը Մէարիֆի պաշտօնատունը դիմել իրենց վկայականներն ստանալու համար։

—Տրապիզոնի կուսակալ Սուրուրի էֆէնտի, որ այս պահուս քննական պտոյտ մը կ՝ընէ ի իրաւասութեան ներքեւ գտնուած գաւառաց մէջ, Օրտու գնացեր է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԶԱԶՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԽՈՒՌՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԿԵՂՐ. ԱՍԻԱ

Լոնտոն, 5 յունիս

Պոմպէյ առնուած հեռագրոյ մը նայելով, խռովութիւնք ծագեր են ի Թաշխանտ տոյց հաւաքման առթիւ. երկու հազար են փողոցներուն մէջ. կորուստք ծանր են Ռուսաց և բնիկներուն կողմէ. բարեկարգութիւնը կարելի եղեր է վերահաստատուիլ շնորհիւ մոլլաներուն միջամտութեան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Բարլին, 5 յունիս

Լը Ֆիգ զորավարը նամակ մը հրատարակելով կը հաստատէ իւր բոլոր յայտնութիւններն ի մասին Պ. տը Բատովիձ պաշտօնին և դերին 1878ին

(Ինչպէս կը լսուի, մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանը տպագրական տեսութեան միջոցաւ իրեն ուղղեալ տրուած էր Լը Ֆիգ զորավարին յայտնութիւնն 1878ին Թուրքիոյ մասին Գերմանիոյ կողմէ եղած առաջարկին նկատմամբ)։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք, 4 յունիս

Պ. Դրիգուբի, Երեսփոխանաց Ժողովոյն հաղորդելով փոխառութեան կնքման լուրը, ծանոյց թէ կառաւարութիւն երեսուն միլիոն ֆրանքի արժէքով երեք զրահաւոր յանձնարարեր է։

Ընտրոգաց բազմաձիւ խումբ մը Աթէնքի քաղաքապետութեան ընտրելի կ՝առաջարկէ զՊ. Միսկրոս։

Աթէնք, 3 յունիս

Երեսփ. Ժողովոյ նստաշրջանն երեկ փակուեցաւ, օրակարգին և ելմտացոյցին քննարկութիւնն տարուած լինելով։

Թագաւորը Լոնտոն պիտի երթայ յունիս 10ին։ Թագուհին պիտի երթայ Մարիէնպատի ջուրերն և Թագաւորին պիտի միանայ ի Քօրէնհակ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 24 մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՅ

3 ամսոյ ղանդարի վրայ (պանքայի)	.....	111 ½
3 » » » (վճարելի)	.....	111 ½
3 » Բարիզի » (պանքայի)	.....	22 70
3 » » » (վճարելի)	.....	22 77 ½

Օսմանեան Քենսոլիտ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միջոց.	D	Սէրի	16 12
Զօրաւոյն գոցուելէն վերջը		»	16 14
Բերայի մէջ		»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		»	16 16
Բարձրագոյն գին		»	16 16
Նուազագոյն »		»	16 15
Կէս օրին		»	16 15

ԻՍԹԻԴՐԱԶԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ			41 4
Այս առաւօ

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երեկ երիկուն գոցուեցաւ	(Գ. Կ.)	83 10
Այս առաւ. բացուեցաւ		83 20
Կէս օրին		83 20

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՈՒ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Ագէլ.	3 32
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	7
Պանք տը Գոնս	» »	5 20
Սօս. Շանմէ է վիլէօր	» »	3 35
Թրամուէյ	» »	300
Ռուվէլի երկաթուղի	Ֆր.	34 25
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բամէնթուղթ Լաբրիսմի	»	83

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	88 13
Անգլիական ոսկի	»	111 2
Բօլ Խրէբիալ	»	90 35
Քրիմից	»	51 25
Ռուպլի թղթադրամ	»	9 77
» արծաթ	»	75
Ֆիորին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108
Վ. Եղնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 30
Մէթալիք	»	98 10
Թասֆիէ	»	17

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

(Հրապարակը դանդաղ է)

Ագէլ. բանսոյիսկ		102 3/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ		14 13/16
» » » գոցուեցաւ		14 13/16
» » » Ա.		24 1/2
» » » Բ.		15 3/8
Օ » » Դ.		14 3/4
Օթման 1871		76 3/4
Փոխառութիւն 1877		89 1/4
Պանք Օթոման		10 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873		96 1/2
Եգիպտական միաչափ (իւնիֆիէ)		75 3/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)		98
Տպյրա. Սանֆէ		72 1/8
Ջօմանթալ (փոխառ. Բաշիլտ)		96 1/4
Հունգարական պարտաքուղթ 4 %		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		— —

Վիէննա, 4 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		127 35
Օսմանեան երկաթուղի		17

Բարիզ, 4 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %		108 97 1/2
» » 3 %		82 5
Օսմանեան քանսոյիսիէ Սէրի Դ. բացուեցաւ		14 85
» » » գոցուեցաւ		14 95
» » » Բ.		15 10
» » » Դ.		14 90
Օսմանեան երկաթուղի		33 75
» Լէվիի բամէնթուղթք		— —
Պանք Օթոման		511 25
Դրեսդի Լիռներ		567 50
» Ֆոնտիէ		1381 25
Բամէնտոմ Լիռնի		1230
Սուէզի Ջրանցք		2041 25
Ռուսական 5 % 1877 ի		101 1/2
Իտալական Ռանթի		99 80
Եգիպտական միացեալ		381 25
Սպանիական (արտաքին)		67 3/4
Բրիօրիթէ Թիւրք		368 7
5 % Հելլենական		370
Զէք Լոնտրայի վրայ		25 20

ԺՈՂՈՎ ՀՆԳԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ Ի ԲԱՏԱՒԻՍ

ՀՅ ԱՊՐԻԼ ԱՄՍՈՅ 1887 ԱՄԻ

Ըստ հրաւիրելոյ կառավարչաց հայ ազգային հասարակութեանց քաղաքիս ի ձեռն շրջաբերականի թուագրելոյ ի 6 մարչ 1887, գումարեցաւ հանրական ժողով հասարակութեան հայոց ի Բատաւիա ի գաւիթ Ս. Յովհաննու եկեղեցւոյն յերեքերորդում ապրիլ ամսոյն յերկու ժամու գկնի միջօրէին, ուր և ներկայ էին սրբակրօն Տր. Մ. Պետրոսեան, և Պարոնայք Յովհան Յարութիւն, Մ. Յ. Պետրոս, Դ. Ե. Դասպար, Ծ. Ա. Թովմա, Յ. Շ. Սարգսեան, Յ. Մ. Տր. Յովհաննէս, Դ. Տր. Դասպարեան, Դ. Տր. Դալստեան, Յ. Յովակիմ, Մելքում Յովսէփ, Պալ Աղանուր, Դ. Մ. Տր. Յովհաննէս, Յ. Մելքում, Մ. Զօրաբ. Ա. Մելքում, Դ. Տ. Դիմիտրիոս, Յ. Դ. Դասպար և Նշան Աբրսան. Նախագահ Առենին Յանձնաձանաց Պ. Յ. Յարութիւն կալաւ ըստ օրինի զաթոռ ժողովոյն.

Նախ ընթերցաւ առաջի ժողովոյն տարեւոր տեղեկագիր մատուցեալ ի կառավարչաց տալով գհամար յանձնաձանաց ազգապատկան գործառնութեանց իւրոց յընթացս 1886 ամին որ և ընկալաւ գհաւանութիւն ժողովականացն հանդերձ շնորհակալութեամբ.

Հաշուեմատեանք հաստատութեանցն քննեալ էին յանաչագոյն յերից պատուեալ անդամոց ժողովոյն, որոց գրաւոր հաւանութիւն և բաւարարութիւն զուզզութենէ նոցին երեւեսցի ի տարեւոր տեղեկագրի յայտմ կցելոյ. ժողովն նոյնպէս վերահաստատեցաւ վեր ի վերոյ ներկայ եղեալ հաշուոցն և գտին զանոսիկ ուղիղ. Ապա ընթերցաւ թուղթ մի գրեալ ի սրբազրան Տր. Պետրոսէ խնդրելով ի վարչութենէս հատուցանել զնա գաստ ճանապարհի իւրոյ առ աստ գելիզս ֆ 502. Զայս գումար վճռեցաւ հատուցանել ըստ տրամադրութեան յօդուածոյ բոպէագրութեան որոշելոյ ի տարեւոր ժողովի ի 1883 ամի.

Առաջի բերաւ թուղթ մի գրեալ ի քանի մի արդոյ համազգի պարոնայց տեղւոյս խնդրելով ի կառավարչաց տալ զպատճառ յապաղման մարմարելոյ գյատակ եկեղեցւոյն. Կառավարչութիւնս արդէն տուեալ էր զիւր բանաւոր պատճառ յապաղմանէ շինութեան երկաթապատուար յօդուածով միով որպէս երեւի ի տարեւոր տեղեկագրի. գլխաւոր խոչ և խութն գոլով նուազութիւն եկամտից եկեղեցւոյն. Յետ բազում խորհրդածութեանց զնիւթոյն աւաջարկեցաւ ի Պ. Գ. Մ. Տէր Յովհաննէսէ որում և երկրորդեաց Պ. Մ. Յվսէփ, թէ ըստ որում դրութիւն եկղեցւոյն ունէր ձեռնամուխ լինել յայն շնութիւն, ուրեմն մնուկ Մ. և Յ. ուսումնարանի վճարեսցէ իբրեւ նուէր փիդրս իբր ֆ. 3,000 յան պէտս. այս առաջարկ չեղեւ ընդունելի ժողովոյ. ելթերցաւ թուղթ մի գրեալ ի Տիկին Ն. Մարտիրոսէ խնդրելով ի կառավարչութենէս զի յաղագային հատատութեանց հոգասցի ծախք ուսման դստերն որին, և նուիրել գումար ինչ ի պէտս գատարաստելոյ հանդերձից վասն նորին. առաջարկեցաւ ի Պր. Յ Շ. Սարգսէ, որում և երկրորդեաց Պր. Գ. Ե. Դասպար, տալ գծախս ուսման նորին գելով զնա ի Տէրութեան վարժոց և ճարել ֆ. 50 գելիզրս առ ի պատրաստել զհանդերձս.

Ընթերցաւ թուղթ մի գրեալ ի Տընօրէն ժողովոյ Միացեալ Ընկերութեանց Կ. Պոլսոյ, խնդրելով ի հաստատութեանց տեղւոյս զի օգնական լիցի ի մարդասիրական գործս նոցին և ի չանս, որով նկրտին տարածել զուսումն և կրթութիւն ի մանկտիս Հայաստան աշխարհի. ժողովն նկատեաց զի արժան է նպաստել բարենպատակ ընկերութեան այնմիկ, ուստի և առաջարկեցաւ ի Պր. Յ. Շ. Սարգսէ, որում և երկրորդեաց Պր. Յ. Մ. Տր. Յովհաննէս և հաւանելի եղեւ ժողովոյն, զի ի Սնտկէ Մ. և Յ. ուսումնարանի առաքեսցի գելիզրս իբր ֆ 100 և բացցի հանգանութիւն ի մէջ ներկայ եղելոց, որք և յօժարակամ հանգանակեցին որպէս ի ներքոյ. Ֆ.

Յովհաննէս Շ. Սարգսեան	100.—
Յ. Մ. Տր. Յովհաննէս	50.—
Դ. Մ. Յովհաննէս	25.—
Դ. Ե. Դասպար	12.—
Մ. Դ. Նահապետ	12.—
Դ. Տր. Դալստեան	10.—
Մ. Յովսէփ	10.—
Դ. Տր. Դ. Դասպարեան	10.—
Յ. Դ. Դասպար	5.—
Պ. Ռ. Աղանուր	2.50
Յ. Մելքում	2.50
Մ. Զօրաբ	2.50
	Ֆ. 241.50
Ընդ Միաբան. գումարոյն	100.—
Ամբողջանայ	341.50

Ընթերցաւ թուղթ մի գրեալ ի Պ. Մ. Զ. Մարգարէ որով խնդրէր զի յաղգային հատատութեանց տեղւոյս հոգասցի մի մանուլ հանդերձ իւր սաթոբն վասն տպելոյ հայերէն պաբբերական թերթից ի Թէհրան. առաջարկեցաւ ի Պրն. Յ. Շ. Սարգսէ և երկրորդեալ ի Պրն. Դ. Ե. Դասպարէ միաձայն հաւանութեամբ ժողովոյն որոշեցաւ գրել նմա զի ի Սնտկէ գրաւոր աշխատանացն տեղւոյս կարելիս ընձեռուել նմա մինչ մի հազար գիլդր, և ելթէ այս գումար բաւականացի ուրեմն ծանուցցէ մեզ ի ժամու և մեք փոխանցեսցուք աստի զայն գումար ինքեան, որով և հնար լիցի նմա բերել զայն մանուլ յԵրուսալիս.

Եւ ըստ որում արդիւնք եկամտից գրաւոր աշխատանաց գնալը մինչ ցայսօր ի նպաստ Զուղայու Ամ. տպարանի, ըստ որոշման ժողովոյն վճռեցաւ դադարեցուցանել զայն, և եկամուտն ամի ամի բարդեսցի ի վերայ մայր գումարոյն.

Հուսկ ուրեմն ժողովն նկատելով զի վարչութիւնք ազգային հատատութեանց Զուղայու մինչ ցայժմ չեն տրուեալ ապացոյց ինչ բաւարարութեան զգործածութեան իւրեանց, միաբան հաւանութեամբ ժողովոյն որոշեցաւ առժամանակեայ դադարեցուցանել զդ տարեւոր նպաստ յուսումնարանէ տեղւոյս առ կեդրոնական դպրոցն անդ մինչ բաւարար պատասխանի լիցին թղթոց մերոց գրելոց աստի, և բարեկարգեսցին ազգային գործառնութիւնք անդ. Բայց զի մի լքեալ անխնամ մնասցի դպրոցն անդ, որոշեցաւ զի գումարոց կեդրոնական դպրոցին որ կայ աստ յաւանդի առաքեսցի ի ձեռս պարոնայց Ս. Պ. Աղանուրի և Մ. Մարգարի գիլդրս իբր ֆ. 300.

Շնորհակալութիւն ժողովոյն մատուցաւ արդոյ Ամիռակալին և փակեցաւ ժողովն, ձեռամբ Յովհան Յարութիւնեան, աթոռակալ.

* * *

Տարեւոր Տեղեկագիր Հանրական Առենին յանձնանաց ընթերցեալ առաջի Հանրական ժողովոյ Հայ հասարակութեան տեղւոյս գումարեալ ի գաւիթ շինուածոյ Սուրբ Յովհաննու եկեղեցւոյն յերեք Ապրիլ 1887 ամի.

Մեծարգոյ Պարոնայք.

Կարի հաճութեամբ Առենն ազգային վարչութեանս առաջի ածէ Հանրական ժողովոյս մերազանց աստ զայս տարեւոր տեղեկագիր իւրոց գործառնութեանց, տալով զհամար յանձնաձանաց իւրոց, յարաբերութեամբ ընթացից, գոլից, եկամտից, ծախսուց, և դրամական կառավարութեան ազգային հաստատութեանց տեղւոյս յընթացս 1886 ամի, որք և արձանագրեալ ի հաշուեմատեանս ուրոյն կան ի տես եւ ի ընկն պատուեալ անդամոց ժողովոյս.

Վարչապետն Ադրիան Յովհաննէսեան

Որպէս և քաջածանօթ էք, վարչութիւն գոյից ժողովրդեանն յանձն եղև յեօթներորդում մարչ ամսոյ ամին անցելոյ մեծամասնութեամբ քվէից հնգից անդամոց ժողովոյս, այն է Պարոնայց Յ. Յարութիւնի, Դ. Ե. Դասպարի, Մ. Յ. Պետրոսի, Յ. Մ. Տր. Յովհաննէսի և Դ. Տր. Դ. Դասպարեանի, որք և յօժարակամ յանձն առեալ զայն պաշտօն ազգային իսկ և իսկ յառաջին ժողովոյ Ատենին իւրեանց ընտրեցին ի միջոյ իւրեանց որպէս պաշտօնեայս Ատենին.

Դ. Յ. Յարութիւն, իբր Նախագահ
Դ. Դ. Ե. Դասպար, իբր Գանձակալ
Դ. Դ. Տր. Դ. Դասպարեան, իբր Ատենադպիր

Պարոնայք Մ. Յ. Պետրոս և Յ. Մ. Տր. Յովհաննէս, Խորհրդատուք.

Յընթացս 1886 ամին յոր վարեցաք զյանձն առեալ պաշտօն մեր, չան եղաք անթերի յարգիւնս ածել ըստ տրամադրութեան ազգ. Սահմանադրութեան զնպատակ ուրոյն հաստատութեանց և զմուտս նոցին ծախսել ի պէտս որոշեալ նպատակացն.

Ի մատուցանել վարչութեանս զայս տարեւոր տեղեկագիր 1886 ամին, չը կարեմք լռութեամբ անցանել զպատեհաւս առանց արձանագրելոյ զվիչտ մեր ընդ մահ Պր. Ա. Պ. Աղանուրի նախկին կարի վաստակաւոր Ատենադպրի ազգային Վարչութեանս, որ և յընթացս երկար ամաց յօժարակամ ըստանձնեալ զփափուկ պաշտօն ազգային սպասաւորութեան, պարծանք եկաց արդարև համազգեաց մերոց ի Զաւա.

Մի ի կարեւոր ձեռնարկութեանց վարչութեանս եղեւ փոխել զառաջին գրաւ տանն ի Վբան Սիրի կոչեցեալ փողոցի յանուն ազգային հաստատութեանց. Արժան համարիմք նախ յուշ ածել ժողովրդականացդ, զի վարչութիւնս ի 1883 ամին գրաւ էառ զայն տուն իբր ֆ. 2006 գիլդր ի ներքոյ երրորդ գրաւոյ, առաջին և երկրորդ գրաւ յանժամ լինելով ֆ. 19,819.52. Ի 1886 ամին ի կառավարչական ժողովի մերում զկնի բազում խորհրդածութեանց բարեաւք համարեցաք յանձնս առնուլ զառաջին գրաւն, որպէս զի յայսմհովի դիցուք զերրորդ գրաւն (հատուցանելով ի հաշիւ նորին ամի ամի գումար ինչ ի Ծնացուածոց վարձու տանն), ուստի և զկնի առնլոյ զհաւանութիւն տանս տեառն, փոխեցաք զառաջին գրաւն յանուն ազգային հաստատութեանց.

Ամբողջ գրաւ տանն է այժմ ֆ 20,932
Ի բաց առեալ զերկրորդ գրաւն 6000
Մնալ ի գրաւ ի հաշիւ Միաբան. 14,932

(Շարունակելի)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ

(Առեւտրական Ասեղէն Լրաբերեն տեղւոյն)

ԸՆԹԱՑՔԻ ԳԻՆԵՐ

Կ. Պոլիս, 23 Մայիս 1887

Կարգը ցորեն	Լեռնս	Ղրուշ Հիւն
Ռուսիոյ	59·60	43·45
Պեսարաբիոյ	— —	— —
Բուլգարիի և Ա. Պոլսոյ	59·60	38·43
Բօսոսֆոր և Սամսոն	59·60	38·43

Վաճառեցաւ 3000 քիլէ։ Պատրաստ չիկայ։ Հրապարակը լաւ բռնուած է։

Ցորեն կէրստ և Ալիւր	Լեռնս	Հիւն
Ռուսիոյ		
Վալաքիոյ Դարուբի	57·58	24 1/4·25 3/4
Յուգիլիի		

Վաճառեցաւ 22,000 քիլէ։ Պատրաստ չիկայ։ Հրապարակը հաստատ է։

Կարգ ցորեն	Լեռնս	Հիւն	
Պուրգազ	57·58	22	23 1/4
Փիրիվէ	57·58	22 1/2	23 1/2
Վառնա, Պալչիք	57·58	22 1/2	23 1/2
Կալաձ, Պրայիլա	— —	— —	

Վաճառեցաւ 35,000 քիլէ։ Պատրաստ 60,000 քիլէ։ Հրապարակն հաստատ է և գնողք շատ են, ըստ որում հնձոց մասին եղած երկիւղներն օր յաւուր կ'աւելնան։

Եգիպտացորեն	Լեռնս	Նոր հիւն
Դանուբ	— —	12
Սէա ծով	56·60	13
Բուլգարիա	— —	— —

Վաճառեցաւ 3000 քիլէ։ Պատրաստ չիկայ։ Սրատածութեանց համար գնողք կան քիլէն 12-13 էն։

Դարի	Նոր հիւն
Սէա ծով	— —
Բուլգարիա և Դանուբ	9 1/2·10

Վաճառեցաւ 5000 քիլէ 9 1/2-10 ղրշէն քիլէն։ Պատրաստ 25,000 քիլէ։ Հրապարակը կայուն է։

Զաֆլոբ, քիլէն 14 ղրուշ։ Վաճառում չիկայ, ոչ ալ պատրաստ։

Բրնձեղէն	Հիւն
Իզմիր և Զրջակայք	23 1/2
Բօսոսֆոր »	24

Վաճառեցաւ 100 պարկ Եալովա 23 1/2-24 ղրշէն քիլէն։ Պատրաստ չիկայ։ Գնողք կը գտնուին, սակայն պատրաստ ապրանք կը պակսին։

Բանաբէս Եէմ	Հիւն
Ուզուն քէօչրիա	42
Բօսոսֆոր	45

Պատրաստ չիկայ։ Վաճառում չիկայ։ Նոր հնձոց համար, կը պատուիրի թէ թէ տեսակով թէ քանակով սոորին տեսակէ են։

Լուծիչ (ոսկին 100 ղրշէն)	100 օթան ղրշ.
Օրտու Ջրպաշիզն	70
Դանուբ	80·83
Բուլգարիա	— —

Վաճառեցաւ 250 պարկ Դանուբ և Օրտու (10) օթան 70-83 ղրշէն։ Պատրաստ 1500 պարկ։ Հրապարակն անփոփոխ է և գնողք բռնուած։

Ալեւոր (պէզէլիա)	Օթան ֆարա
Պալքէսիր	85·
Սուրիա	80·
Դարդանէլ	80·
Զիլէ	60·65

Պատրաստ չիկայ։ Վաճառեցաւ 150 պարկ Զիլէ և Պալքէսէր 6-85 փարայէն օթան։ Պատրաստ ապրանք կը պակսին և հաստատ գնողք կը գտնուին։

Բենդիրի հատիկ	Օթան ֆարա
Սէա ծով	— 50
Մարմարա	չիկայ

Նշանակութեան արժանի գործ չկայ։

Բակլա	Օթան ֆարա
Պանդրմա	— —
Մարմարա	24·24 1/2

Վաճառում չիկայ։ Պատրաստ նոյնպէս։ Առայժմ գործ չիկայ։

Սոռոսամ	Օթան ֆարա
Պալքէսիր	100·
Իզմիր	չիկայ
Մերսին և Ադանա	108·110

Վաճառեցաւ 200 պարկ Մէրսին և Պալքէսէր 100-110 փարայէն օթան։ Պատրաստ 200։ Առանձի հունձքը շատ գէշ է այս տարի։

Լուսնոյ օթան 50 փարա — Ցիշտակութեան արժանի գործ չիկայ։

Բամբակի հունդ, օթան 25-26 փարա։ Գործ չիկայ։

Վարդակ, քիլէն 7-7 1/2 ղրուշ։

Պատրաստ 20,000 քիլէ։ Վաճառեցաւ 1000 քիլէ 7-7 1/2 ղրշէն։ Հրապարակը բռնուած է։

Ալիւր	Դրամ	Ղրուշ
Օտեսա, Ա. տեսակ		112—117
» Բ. »		106—112
» Գ. »		97—98—106
Ազիմա—ըստ տեսակին		103—105
Պրայլա թ. 3 և 4		—
»		—
» խառն		88—89
Կալաձ 2 և 3		90— 94
» 00 1/2 000		81—
Վառնա		85— 86
Բուլգարիա (երկաթուղիով)		85— 88
Մարսիլիա		—

Վաճառեցաւ 20,000 պարկ։ պատրաստ 17 000 Օտեսա, 2000 Ազիմա, Պրայլա և Կալաձ չիկայ, 10.000 Բուլգարիա, Մարսիլիա չիկայ։ Գներս բարձրանալու հակամէտ են։ Դ. Պոլսէն զրկուած ապրանաց գումարն է 2000 պարկ։ Տեղական սպառումն կը հասնին 18,000 պարկի։

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

Ալէպ։ Հասաւ 80 տակառ ռուսական. վաճառեցաւ 50· պատրաստ 300։ Գները լաւ բռնուած են։

Ռոտ. Հասաւ 200 տակառ. վաճառեցաւ 50· պատրաստ 2750 Թրիէսդ։ Գները բռնուած են։

Շաֆրա։ Հոլանտականը՝ տակառով՝ կենդինարը՝ 126 ղրշ. և պարիով 120· ռուսական պարիը՝ 100· Թրիէսդ Ա. տեսակ 109, Բ.՝ 107 և Գ.՝ 104 ղրշ։ — Հասաւ 4800 պարկ Թրիէսդ և 250 պարկ Համպուրկ. վաճառեցաւ 3300 պարկ Թրիէսդ և 200 ռուսական. պատրաստ 4500 պարկ Թրիէսդ, 700 ռուսական և 950 Համպուրկ։ Հրապարակի վրայ գործ չկայ և գները սակար են։

Խոռոթ. Ռիսօ Ա. տեսակ 15 ղրշ. և Բ.՝ 14· 50։ Հասաւ 900 պարկ. վաճառեցաւ 400· պատրաստ 4000։ Հրապարակը միշտ հանդարտ է, բայց և այնպէս գներու բարձրացումը կը չարունակէ։

Բէյրութ։ Ճենովա Ա. տեսակ 40 1/2 և Բ.՝ 39 ֆր. Ռիվոն Ա. տեսակ 44 և Բ.՝ 43 ֆր. հնդկական 109—114 ղրշ. և եգիպտական 90—95—118 ղրշ։ — Հասաւ 600 պարկ իտալական եւ 3600 անգլիական. վաճառեցաւ 3100 պարկ անգլիական և 600 իտալական. պատրաստ 700 իտալական եւ 13000 անգլիական։ Գներն անփոփոխ և կայուն են։

Մոմ. Հասաւ 1200 սնտուկ պելէմական եւ 600 ֆրանսական. վաճառեցաւ 1200 պելէմական եւ 600 ֆրանսական։ Պատրաստ 6000 Պելէմական և 500 ֆրանսական Հրապարակը կայուն է։

Քաբէրա։ Ամերիկեան սնտուկը 23—27 եւ ռուսական 23—27 ղրշ։ — Վաճառեցաւ 8000 սնտուկ ամերիկեան և 3000 սնտուկ ու 400 տակառակ ռուսական. պատրաստ 32000 սնտուկ ամերիկեան և 12000 սնտուկ ու 1000 տակառակ ռուսական։ Հրապարակը կայուն է։

Ադանա։ Հասաւ 2000 սնտուկ. վաճառեցաւ 1000· պատրաստ 1000։ Գները տկար են։

Ամբրիկեան դոռա. Հաղարաւոր կտորներ վաճառեցան խանութպանների։ Պատմագի գործեր եղան բաց եւ վարդագոյն գոյներու վրայ։

Ծիս. Այս կիսամեկի մէջ բաւական կանոնաւոր գործեր եղան։

Երզնկա։ Հասաւ 30 թոնոյ. վաճառեցաւ 30 թոնոյ։ Տեղական սպառմանց համար գործառնութիւնք սահմանափակ են, սակայն մեծաւոր ոգեւորութիւն մը կ'ոստաստի։

Պուրսա։ Վաճառեցաւ 200սնտուկ. պատրաստ 700։ Հրապարակը հանդարտ է։

Գոմ (Ֆրանսական)։ Վաճառեցաւ 1400. պատրաստ 7500 տակառակ։ Գները բռնուած են։

Ամոթ Վաճառեցաւ 30 կենդինար. պատրաստ 100։ Գները բռնուած են։

Թէլեդ։ Վաճառեցաւ 150 սնտուկ. պատրաստ 1000։ Գները բռնուած են։

Հանդուռնա. Հասաւ 9600 թոնոյ Քարտիի և 2000 Նիւքասըլ. Վաճառեցաւ 10000 թոնոյ դանդաղաբար։ Պատրաստ 19000 թոնոյ։ Հրապարակն անփոփոխ է։

Մորթ. Եղան. Վաճառեցաւ այս կիսամեկի մէջ 850 չոր Գայսերկիչ 3 1/2 ղրշէն. 350 կոտոր չոր չաղած 91 ղրշէն օքսան։

Գոմբէլ, Քոթելը. Վաճառում չեղաւ։

Կ-ը-ս. Վաճառեցաւ 850 կոտոր չոր Թիֆլիս 8 ղրուշէն եւ 400 կոտոր աղած 4 1/2—5/8 օքսան։

Նապատուկ. Վաճառեցաւ 4,500 կոտոր 100 կոտոր 12 մէճիտիէէն։

Գոռնոնկի. Վաճառեցաւ 27,000 կոտոր 13-14 ղշէն։

— —

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

Թէֆթիկ. Պատրաստ 3000-3500 պալեա. վաճառում չի կայ։ Հրապարակը միշտ հանդարտ է և գներն անուանական. խնդրանք չեն լինիր։ Լոնտոնի մէջ վաճառում չեղաւ։

Մեթոփս. Պատրաստ 250-300 պալեա. վաճառեցաւ 8 պալեա Ռէչտ 26 ֆրանքէն օքսան։ Հրապարակը քիչ շատ գործոն է։ Պրուսայի մէջ հրապարակը հանդարտ է։

Շեբրմ. Նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։ Պրուսայի հրապարակին բացուելուն կ'սպասուի։

Բոսքրտ. Վաճառեցաւ 3800 օքսա Բէմբէ 6 3/4 7 ղրշէն օքսան և 50,000 օքսա Թիֆլիս 3 ղրշէն օքսան։ Գործերը կանոնաւոր են։

Բամբակ. Վաճառեցաւ 300 պալեա Ատանա և Մայոսս 6 1/2-7 3/8 ղշէն օքսան։ Խնդրանք կանոնաւոր են։

Կանեպ. Հրապարակը կայուն է։

Կապերտ. Պատրաստ 3500-4000 կոտոր. վաճառեցաւ 315 կոտոր Գարապաղ՝ կոտորը 28 1/2-30 ֆրանքէն. 560 Գաղազ 55-60-62 ֆրանքէն. 150 Տէրսէնտ 59էն. 180 նոր Շերվան Նամազի 18էն. 40 հին Գարապաղ Նամազի 22էն. 65 Գրզ Քիլիմի 40էն. 200 Ասիա Նամազի 18-22էն. 100 հեպզէ 10էն. 30 Սուլաք 73էն. 30 մեծ կոտոր 200 ֆրանքէն և 400 զանազանք։ Հրապարակն հաստատ է և բաւական գործոն։

Ամէնոն. Պատրաստ 250 սնտուկ. վաճառում չի կայ։ Շարթուս մէջ գնոց բարձրացում մը բաւական առաջ գնաց առանց կարեւոր գործերու։ Աւոր պատճառն է հրնձոց անորոշ վիճակը։

Գաղ խեժ. Պատրաստ 35-40,000 օքսա. վաճառեցաւ 1000 օքսա Գայսերկիչ 23 ղշէն օքսան։ Գործ չկայ և գներն անփոփոխ են։

Ճեհրի. Պատրաստ 900 պա՛կ. վաճառեցաւ 30 պարկ Գայսերկիչ 7 3/4-8 1/2 ղշէն օքսան. 40 Ինկիլիզ 7 1/4 ղշ օքսան։ 20 ըստարին տեսակ Գայսերկիչ 7 1/2 էն։ 40 ստարին տեսակ Զօրում 6 1/4 էն և 5 պարկ Զիլէ 7 1/2 ղշէն օքսան։ Հրապարակը գործոն է և գներն անփոփոխ են։ Լոնտոնի մէջ նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։

Մահմուդիէ. Պատրաստ 1000 օքսա. վաճառում չեղաւ։ Հրապարակը հանդարտ է։

Մալեթ. Պատրաստ 600 օքսա. վաճառում չի կայ։ Հրապարակը հանդարտ է և խնդրանք չեն լինիր։

Դեղին Ղէրմանի. Պատրաստ 2000 օքսա. գործ չեղաւ։

Մանի. Պատրաստ ապրանք կը պակսին։

Կանեպ. Վաճառում չեղաւ. պատրաստ չի կայ։ Գներն անուանական են։

Խոշկոպէն. Վաճառում չեղաւ. պատրաստ 15,000 կենդինար։ Հրապարակն անփոփոխ է։

Նուշ, Բնաղ, Ընդեղ։ Նշանակութեան արժանի գործեր չեղան։

Հանդուռնա։ Գործ չը կայ։

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Սոյն փաքրիկ ԱՂՕԹԱԳԻՐՔՆ՝ որ մեր եկեղեցւոյ ժամագրքի եւ Խորհրդաւորի մէկ համառօտութիւնն է, եւ կը պարունակէ Առաւօտեան աղօթքներ, Ս. Պատարագի խորհուրդն ամբողջ, Դիւրապէս եւ ապաշխարութեան աղօթքներ, հրատարակուած է պատկերազարդ։ Սոյն Աղօթագրքի առաւելութիւնն այն է որ Բարեպաշտ Աղգայինք մեր երանաշնորհ Հայրապետաց ոգւովն ու լեզուով աղօթելով՝ կը զգուշանան այլ եւս անհարազատ եւ ինքնահնար Աղօթից գրքերու գործածութենէ, եւ սոյն մեր Աղօթագրքի աղօթքներն գոց ընելով կուզեն զայնս առ Աստուած ըստ ժամանակագրութեան Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ։

Գինն է 4 ղուրուշ

Ազնիւ լաթակազմ

Կնոջ ընտանեաց՝ Գ. Պալատուլեան գրատան եւ Յակոբեան իսան. կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով։

365

ԱԶԴ

Անգլիերէնի հմուտ անձ մը պատրաստ է անգլիերէնի դասեր տալ փափաքողաց։ 862 2—6

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՑԻՉ

Ա. ԺՈՐԺԻ ՌՈՍԸ

ՃԱՇԱԿԵՑԻՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԻՔ

696

ԳՐԱՍՏՈՒՆ Ի ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԱՄԵՐԻԿԱ

Ազգ. Պատմութիւն Մ. Զօրաբեան Դ. տպագ մինչ 1887 թիւնդարը ղրշ. 3·—
Գրասդան (Ամերիկացանց տեսակ) 118 պատկ. Զ. տպագ. » —·30
Ընթերցարան Մ. Մ-ուրբեան բարգմանութեամբ Գ. տպագ » 2·20
Մ. տպագրութեան Արբարեան Ե. Մ-ուրբեան 2 հատոր » 16·—
Պատմութիւն Օսմանեան Մ. Աբեղեան Հ. Գ. տպագ » 5·—
Պատմութիւն Ընդհ. Աղ. աց Մ. Մանուքեան մասն Ա. Թարգմանարար » 4·—
Օնանու մեղրը թէ. Թարգմ. Ե. Մ-ուրբեան Բ. տպագ. » 6·—
Քերթողան, Հեղգարան, Ծաղրանա եւ. ամենի ազան գնելով, » 6·—
Գրատունս նրատարարած է նաեւ Արեւելեան Հանրագրագրեն Երգ-ծոյցս գրագիրներն՝ ամենայն Հանրագրագրեն Երգ-ծոյցս։
ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԱՍՆ, ՇԱՐՔԻ, ՓԷՐԹԻՆ եւ ԱԿՄԱՅԻ թէ գանձակի եւ թէ, բ-ղէն, ուրկէ որ եւ է գործեաց Հարկաւոր պատրաստուած։ 541 5

ԶՐՈՒՑՈՒՑԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈԴ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Ի պէտս Լրջի-բանաց և ինքնին ուսանողաց

Գրած ԷՄԻԼ ՕԳԴՈՅԻ

Մեծ. երկրի էֆ. տէր Յովհաննէսեան, հմուտ հայ, գաղ. եւ գերմաներէն լեզուաց, ընտիր յոյժ գտնելով այս դասագիրք, փոխեց զայն ի գերմաներենէ ի հայ, ոյն գասագրքին կարեւոր ըլլալուն մէկ ապացոյցն է, որ գերմանական լեզուին մէջ 58 րդ ապագրութեան հասած է։

Արդարեւ Էմիլ Օգդոյի այս քերականական եւ զրուցատրական մեթոտն է իւր տեսակին ընտիրներէն մին, չըսենք թէ գերազանց իսկ ըստ բազում մասանց։ Դասագիրքն յօրինուած է այնպէս, որ նախ դասերուն եւ հրահանգներուն զանազանութեամբ եւ նիւթոց պլսպլսութեամբ կը զբօսնցնէ զուսանողն, կը քաջալերէ զնա դիւրուսոյց եղանակաւն, և կը կրթէ՝ գիտնական, պատմական և բանաստեղծական օրինակներով ընտիր մատենագիրներէ, եւ որ աւելին՝ կուսուցանէ ի կարճ ժամանակի անսխալ հնչել, հասկնալ նաև գրել եւ խօսիլ իսկ ֆրանսերէն։

Ամբողջ գ

ՏՈՂՎԱՏՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԵՎ ԳԻՏԱԿԱՆ ԹԵՐԹԱԹԵՐԹ

Ամսական 1 ռուբլի

Ամսագրի գինը տարեսկզբանից սկսած 12 ամիս է։ Ամսագրի գինը ամսվա սկզբանից սկսած 6 ամիս է։ Ամսագրի գինը ամսվա սկզբանից սկսած 3 ամիս է։ Ամսագրի գինը ամսվա սկզբանից սկսած 1 ամիս է։